UČITEĽSKÉ NOVINY

PERIODIKUM O ŠKOLSTVE A VZDELÁVANÍ 3/2016, 23. marca 2016 Rozširované bezplatne. Ročník LXIII

Písomné maturitné skúšky sú za nami

Celkovo 45 358 žiakov zo 726 stredných škôl absolvovalo v dňoch 15. - 18. marca prvú časť maturitnej skúšky. Žiaci písali jednotlivé testy v priebehu štyroch dní.

NÚCEM pripravil 17 druhov testov podľa jednotlivých predmetov a úrovní, 15 druhov zvukových nahrávok pre testy z cudzích jazykov na klasickú papierovú maturitu i jej elektronickú formu.

Na maturitu sa celkovo prihlásilo 45 358 žiakov zo 726 stredných škôl. Najviac žiakov, a to až 42 600, bolo prihlásených na test zo slovenského jazyka a literatúry. Z maďarského jazyka a literatúry maturovalo 1 858 žiakov a ukrajinského jazyka a literatúry 21 žiakov. Na školách s vyučovacím jazykom maďarským maturovalo 1 864 žiakov z povinného maturitného predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra. Matematiku ako voliteľný predmet si vybralo 6 790 maturantov.

Z cudzích jazykov k tým najpočetnejším patrí maturita z anglického jazyka, vybralo si ju 37 052 maturantov, nasleduje maturita z nemeckého jazyka, ktorú si vybralo 5 626 maturantov. Tretím v poradí je ruský jazyk s 861 maturantmi. Cudzím jazykom s najnižším počtom prihlásených maturantov je taliansky jazyk s počtom 7 maturantov.

(bližšie na str. 3)

Študenti počas písomnej maturitnej skúšky na Gymnáziu Ľudovíta Štúra v Trenčíne 15. marca 2016. ***Foto: TASR/Radovan Stoklasa***

V čísle nájdete

Učiteľ je tiež len študent...

Viac rómskych učiteliek

Záujem o štúdium čínštiny

Duálne vzdelávanie v Skalici

Školstvo musí byť podľa prezidenta prioritou

Prezident SR Andrej Kiska (na archívnej snímke) na celoslovenskej konferencii učiteľov v Poprade s názvom Učíme pre život zdôraznil, že školstvo je pre Slovensko dôležité. To, aké ho máme, tak od toho podľa neho závisí budúcnosť republiky. Konferencia učiteľov je trojdňová, koná sa v dňoch 18. až 20. marca už šiesty rok po sebe.

„Je určená pre učiteľov z celého Slovenska, sú tu aj riaditelia škôl. Jej cieľom je sieťovanie inovatívnych učiteľov a hľadanie nových metód vyučovania," priblížil organizátor konferencie a zároveň riaditeľ neziskovej organizácie Indícia Peter Halák. Na konferencii sa zúčastňuje 372 pedagógov z celej republiky. „Počas troch dní odznie viac ako sto príspevkov na rôzne pedagogické a edukačné témy z rôznych odborov vzdelávania," doplnil.

Podľa jeho ďalších slov v Poprade sa zišli najmä pedagógovia, ktorí majú záujem hľadať nové možnosti vzdelávania. „Sú tu predovšetkým učitelia zo základných škôl, ale aj pedagógovia zo stredných škôl či slovenských univerzít či učitelia z materských škôl a neziskových organizácií," vymenoval.

Na podujatí nechýbal prezident

Podporu učiteľom prišiel v sobotu dopoludnia 19. marca vyjadriť prezident SR Andrej Kiska. „Školstvo musí byť prioritou novej vlády. Rovnako ako vy, tak aj ja s napätím čakám, kto bude novým ministrom školstva," uviedol s tým, že školstvo je pre republiku nesmierne dôležité. „Aké máme školstvo, taká je budúcnosť našej krajiny. Deti, ktoré dnes sedia v školách budú raz riaditelia, inžinieri a o tom, akí ľudia z nich vyrastú, tak o tom rozhodujú učitelia. Práve oni majú možnosť ovplyvniť ich budúcnosť," apeloval na učiteľov.

Prezident zdôraznil, že problémom školstva na Slovensku je, že ľudia v spoločnosti stratili úctu k vzdelávaniu. „Nevážime si vzdelanie, nevážime si úctu k učiteľom. Mladí ľudia nechcú byť učiteľmi, preto musíme spraviť všetko pre to, aby sa stalo školstvo opäť dôležitým," dodal Kiska. ***Zdroj: TASR***

Foto: TASR/Martin Baumann

Financovanie vysokých škôl by sa malo odvíjať od výsledkov akreditácie

Váha výsledkov komplexnej akreditácie pri financovaní vysokých škôl, či výskumnej činnosti by sa mala zvýšiť. A to tak, že lepšie odmeňované by boli najlepšie univerzity. Tvrdí to Akreditačná komisia (AK) v správe o činnosti za obdobie rokov 2014 a 2015, ktorú vláda vzala 9. marca na vedomie.

„Je nevyhnutné na základe výsledkov Komplexnej akreditácie finančne zvýhodniť vynikajúce vysoké školy a znevýhodniť slabé vysoké školy. Podľa vzoru viacerých štátov susediacich so SR treba zaviesť numerus clausus na niektoré študijné odbory a štát by mal financovať len určitý počet študentov," navrhuje komisia. Vznikli by tak dotované študijné miesta. Financovanie ostatných študentov by podľa komisie mala znášať vysoká škola. AK uvádza, že v niektorých prípadoch by mali byť aj kritériá komplexnej akreditácie prísnejšie.

Komisia taktiež konštatuje, že Slovensko zaostáva v podpore vedy a výskumu v porovnaní s krajinami EÚ a krajiny EÚ zaostávajú za USA a Japonskom. „Jednou z úloh vlády je zabezpečiť zvýšenie HDP na podporu vedy a výskumu tak, aby sme sa odpútali od posledných miest v rámci Európy," dodáva. Podľa správy, financie z európskych fondov sú významnou pomocou. Možný priaznivý efekt však znižujú byrokratické postupy. „Tieto zdroje sa postupne a nezvratne budú znižovať. Preto len naše vlastné systémové riešenie môže položiť pevný a trvácnejší základ na ďalší rozvoj vysokého školstva na Slovensku," dodáva komisia.

AK konštatuje, že vďaka podporným fondom z EÚ sa v ostatnom čase podarilo zlepšiť prístrojové vybavenie VŠ. Problémom však zostávajú ľudské zdroje. „Bez nich a ich tvorivého potenciálu nemá akékoľvek atraktívne prístrojové vybavenie zmysel," dodáva komisia.

V období, na ktoré sa správa vzťahuje, sa uskutočnilo 22 komplexných akreditácií činností vysokých škôl. Okrem toho AK iniciovala proces identifikácie špičkových tímov, v rámci ktorého identifikovala 37 kolektívov.

Zdroj: TASR

Ilustračné foto, zdroj: TASR/František Iván

Vo vysokoškolskom prostredí sa veľa ľudí bojí konkurencie, tvrdí minister

Keď som nechal v rozpise dotácií vysokým školám posilniť rozdelenie financií podľa toho, aký má tá-ktorá škola kvalitný výskum, hrozila vzbura. Počas môjho pôsobenia na poste ministra bolo pre mňa veľkou cťou stretávať sa s niektorými našimi špičkovými akademikmi. Bohužiaľ, tých často blokuje práve ten priemer, ktorý sa bráni akýmkoľvek zmenám. Povedal to minister školstva Juraj Draxler s tým, že vo vysokoškolskom prostredí máme veľa ľudí, ktorí sa jednoducho boja konkurencie.

Draxler to uviedol po tom, ako sa mu Rada vysokých škôl SR negatívne vyjadrila ku kandidátovi na člena Akreditačnej komisie SR. Vyjadrenie Rady vysokých škôl podľa Draxlera nie je prekážkou na vymenovanie, keďže pre ministra má len poradný charakter. Je však podľa neho zarážajúce a zároveň veľa vypovedá o stave vysokého školstva v krajine. Kandidátom je pritom Martin Kahanec.

Draxler ku Kahancovi uvádza, že bol roky na jednej z vedúcich pozícií v inštitúte IZA, čo je jeden z najprestížnejších ekonomických ústavov v Nemecku. Podľa ministra je zároveň jedným z najcitovanejších spoločenských vedcov s pôvodom zo Slovenska a nedávno ho podpredseda vlády ČR Pavel Bělobrádek vymenoval za predsedu expertného panelu pre sociálne vedy. „Prečo je dobrý Čechom alebo Nemcom, ale nie doma?" pýta sa Draxler s tým, že zástupca Rady vysokých škôl uviedol, že by bolo lepšie, keby mal kandidát na člena Akreditačnej komisie profesorský titul.

"Pritom musím podotknúť, že profesúru nemajú ani dvaja súčasní členovia komisie, vrátane podpredsedu. Pritom v publikáciách a renomé v spoločenských vedách sa pánovi Kahancovi na Slovensku môže len málokto rovnať. Ďalším zdôvodnením bola obava, či by si popri svojich iných aktivitách pán Kahanec na prácu v Akreditačnej komisii našiel čas. Ale to už naozaj beriem len ako výhovorku," uviedol Draxler s tým, že Akreditačná komisia nepracuje každý deň.

Zdroj: SITA

"Štvorlístok" zachová málotriedky...

Financovanie menšinových kultúr by mal riešiť nový fond. Málotriedky by mohli byť zachované a slovenčina by sa na menšinových školách mohla vyučovať inak ako doteraz. Dohodli sa na tom 15. marca strany Smer-SD, SNS, Most-Híd a #Sieť, ktoré podpísali programové priority vznikajúcej vlády.

Aký bol marec?

Máme koniec marca, bol to dôležitý mesiac pre študentov stredných škôl. Naši maturanti majú totiž za sebou náročný týždeň, ktorý sprevádzali písomné skúšky. Maturita je významnou životnou etapou mladého človeka. Ešte stále mám v čerstvej pamäti túto výnimočnú chvíľu aj ja. Nervozita, napätie, stres.

To je, žiaľ, tá nepríjemnejšia časť maturít. Pamätám si však množstvo pozitívnych momentov, ktoré sa mi spájajú s maturitou. Povzbudenia a motivácia od rodiny, priateľov, spolužiakov a aj samotných pedagógov. V neposlednom rade to bola radosť, ktorá prišla po celom týždni.

Okrem toho mi nedá nespomenúť, že v marci oslavujú svoj deň učitelia. Presnejšie 28. marca si pripomíname Deň učiteľov. Zároveň sa spája tento deň s narodením pedagóga Jána Amosa Komenského, ktorého nazývame aj učiteľom národov.

Ján Amos Komenský kedysi povedal: „Nemilovať knihu, znamená nemilovať múdrosť a nemilovať múdrosť, znamená stávať sa hlupákom." Prečo spomínam práve tento citát? Je to jednoduché, marec je mesiacom knihy. Marec má 31 dní, koľko kníh sme stihli za tento čas prečítať?

S marcom sa nám spája i príchod jari a Veľkej noci. Dúfam, že tento rok nestretnete jarnú únavu a rovnako verím, že sa vyhne veľkým oblúkom i našej redakcii, aby sme mohli pripravovať ďalšie čísla Učiteľských novín v plnom nasadení.

V mene celej redakcie vám prajem krásne veľkonočné sviatky a príjemný začiatok jari.

Martina Miksová
šéfredaktorka

Ako vyzeral týždeň písomných maturít

Písomné maturity začali na stredných školách 15. marca a trvali do 18. marca. Študenti hneď na úvod maturít vypĺňali testy zo slovenčiny, potom ich čakal sloh.

Na začiatok slovenčina

Písomné maturity zo slovenského jazyka a literatúry absolvovalo podľa informácií ministerstva školstva 42.558 a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským 1862 žiakov.

Časť maturantov vypĺňalo maturitné zadania aj elektronickou formou. Testy pre papierovú aj elektronickú formu sú rovnaké.

Témy písomnej formy internej časti maturitnej skúšky vyžrebovali v priamom prenose RTVS - Rádia Slovensko o 12.20 h.

Obálku so zadaniami pre slohové práce maturantov vybrala spomedzi troch štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Romana Kanovská za účasti zastupujúcej riaditeľky Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania Ivany Pichaničovej a notárky Ireny Bošanskej.

Na druhý deň čakal maturantov cudzí jazyk

Na druhý deň 16. marca vypĺňalo 43.548 maturantov testy z cudzích jazykov a taktiež písalo esej na vybranú tému. Z anglického jazyka na oboch úrovniach podľa údajov ministerstva školstva maturovalo celkovo 37.023 stredoškolákov. Nemecký jazyk si vybralo spolu 5617 maturantov. Z ruského jazyka maturovalo spolu na oboch úrovniach 860 žiakov a z francúzskeho jazyka 22 žiakov. Španielčinu si zvolilo 19 žiakov.

Cudzím jazykom s najnižším počtom prihlásených maturantov, a to sedem, je taliančina.

Tretí deň potrápila maturantov matematika

Písomné maturity pokračovali tretím dňom a to testom z matematiky. Ten podľa informácií ministerstva školstva vypĺňalo 6795 maturantov. Študentov však čakala v súvislosti s testami z matematiky aj príjemná zmena. Zmenou oproti minuloročnej maturite bolo zároveň predĺženie času na riešenie testov z matematiky zo 120 na 150 minút.

Študentka Obchodnej akadémie v Trebišove si číta test počas písomnej maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry, 15. marca 2015 v Trebišove. Foto: TASR/Roman Hanc

Študenti počas písomnej maturitnej skúšky na Gymnáziu Ľudovíta Štúra v Trenčíne, 15. marca 2016. Na 726 stredných školách sa dnes začínajú písomné maturity. Foto: TASR/Radovan Stoklasa

Na záver maturovali študenti národnostných menšín

Týždeň písomných maturít uzavreli testy z maďarského jazyka a literatúry a ukrajinského jazyka a literatúry. Z maďarčiny v piatok 18. marca podľa údajov ministerstva školstva absolvovalo externú maturitu 1856 študentov. Z ukrajinčiny vypĺňalo testy 21 maturantov.

Vyžrebovaním tém písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z maďarského jazyka a literatúry a z ukrajinského jazyka a literatúry, ktoré sa 18. marca 2016 o 12.20 hod. uskutočnilo v priamom prenose na RTVS - Rádiu Slovensko, sa uzavrel týždeň písomných maturít.Témy z troch možností vybrala opäť štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Romana Kanovská za účasti zastupujúcej riaditeľky Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania Ivany Pichaničovej a notárky Ireny Bošanskej.

Zdroj: TASR, MŠVVaŠ SR

Maturanti dostali viac času

V rámci E-Maturity NÚCEM zrealizoval v 171 školách generálnu skúšku. Tú počas dvoch týždňov 16. – 18. a 23. – 25. februára 2016 absolvovalo 4 525 žiakov. „Samotná generálna skúška prebehla bez vážnych problémov a podľa našich očakávaní“, zhodnotila jej priebeh zastupujúca riaditeľka NÚCEM-u Ivana Pichaničová.

Regulárny priebeh písomných maturít v školách podľa ministerstva kontroloval externý dozor, predsedovia predmetových a školských maturitných komisií, ktorých úlohou je zabezpečiť objektívny priebeh testovania v škole. Tlač, balenie testov a nahrávok k ním prebiehalo v priestoroch neustále monitorovaných kamerovým systémom, strážených bezpečnostnou službou a pod zvýšenou policajnou ochranou. „Testy sú ihneď po vytlačení balené do bezpečnostných obálok znemožňujúcich neoprávnenú manipuláciu s nimi. Následne sa balia do škatúľ pre školy, osobitne pre každý deň testovania," uviedlo ministerstvo školstva.

Zmenou oproti minuloročnej maturite bolo predĺženie času na riešenie testov zo slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry, ukrajinského jazyka a literatúry a slovenského jazyka a slovenskej literatúry z 90 na 100 minút a z matematiky zo 120 na 150 minút.

Novinka na bilingválnych štátnych školách

Ďalšia novinka sa týka aj žiakov bilingválnych štátnych škôl. Približne 2 000 žiakov absolvuje 13. apríla 2016 generálnu skúšku z druhého cudzieho vyučovacieho jazyka na úrovni C1 jazykovej náročnosti. Súčasní štvrtáci si tak overia svoje vedomosti, no ich spolužiaci z tretích ročníkov už túto skúšku vykonajú ako ostrú v školskom roku 2016/2017.

Výsledky v máji

Ako úspešne maturanti zložili prvú časť maturity sa dozvedia 4. mája 2016, kedy NÚCEM školám sprístupní oficiálne výsledky v elektronickej forme pre stiahnutie do školských informačných systémov. Najneskôr 6. mája 2016 na školy zašle oficiálne výsledkové listiny v papierovej podobe.

Náhradný termín externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky sa uskutoční 12. – 15. apríla 2016. Opravný termín sa uskutoční v termíne 6. – 9. septembra 2016. Presné harmonogramy budú zostavené v závislosti od počtu žiakov prihlásených na náhradný a opravný termín z jednotlivých predmetov.

Zdroj: MŠVVaŠ SR, TASR

Iveta Radičová: Učiteľ je vlastne tiež

Profesorka sociológie Iveta Radičová bola ministerkou práce, prvou ženskou premiérkou Slovenskej republiky, političkou. Po ukončení politickej kariéry sa opäť venuje sociológii a pedagogickej činnosti. Vďaka svojej práci precestovala celý svet, prednášala a prednáša na mnohých významných univerzitách, zúčastňuje sa konferencií a práve dokončuje publikáciu s názvom To be or not to be EU. Okrem toho pôsobí ako špeciálny poradca európskej komisie a pracuje na projektoch Madridského klubu.
My sme sa jej spýtali na prácu v zahraničí a niekoľko otázok smerovalo aj k tomu, ako to momentálne vyzerá so slovenským školstvom. Nevynechali sme tému štrajku a zaujímali nás aj plány do budúcnosti.

Iveta Radičová študovala sociológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v roku 1997 získala docentúru a v roku 2005 ju vtedajší prezident Ivan Gašparovič vymenoval za profesorku sociológie. V roku 1992 založila neziskovú organizáciu S.P.A.C.E. – Centrum pre analýzu sociálnej politiky. Bola taktiež koordinátorkou výskumného tímu na Sociologickom ústave SAV, neskôr sa stala zástupkyňou riaditeľa Academia Istropolitana. Medzitým študovala aj na Oxfordskej univerzite.

Pani Radičová, máte bohatý životopis. Ste uznávanou pedagogičkou a sociologičkou aj v zahraničí, prednášate na mnohých významných univerzitách vo svete. Čo stálo za tým, aby ste to všetko dosiahli?
Na Slovensku máme veľa úspešných ľudí, profesionálov, ktorí sa snažia vykonávať svoju prácu najlepšie ako vedia. Chcú byť najmä užitoční pre ostatných a vnímajú svoju prácu ako jeden z dôležitých pilierov života a aj jeho zmyslu. Na Slovensku sme len dvaja profesori sociológie v aktívnom veku, kritériá máme nastavené veľmi prísne. Je permanentnou výzvou porozumieť spoločnosti, poznať zákonitosti jej fungovania, diagnostikovať ohrozenia a navrhovať riešenia. Zároveň sociológia umožňuje pochopiť motívy, túžby a strádania ľudí v ich každodennom živote. Takže predpokladom je sústavné poznávanie, ktoré nikdy nie je konečné, hľadanie odpovedí na stále nové otázky, kontakt s reálnym svetom a imaginácia.

Kto vás priviedol k sociológii?
Profesor Alexander Hirner, jeho odborné práce aj životný príbeh. Mala som tú česť, že bol mojím sprievodcom štúdiom aj prvými vlastnými vedeckými prácami.

Čomu sa momentálne venujete? Na ktorých univerzitách prednášate?
Celú profesionálnu kariéru sa venujem rodinnej a sociálnej politike spolu s metodológiou sociálneho výskumu. Práve dokončujem publikáciu „To be or not to be EU“ založenú na rozhovoroch s najvyššími predstaviteľmi členských štátov EÚ a európskych inštitúcií ako výstup môjho pôsobenia v Berlíne na Robert Bosch Academy. Pôsobím ako špeciálny poradca európskej komisie, pracujem na projektoch Madridského klubu, ktorý ma oslovil na členstvo v tejto organizácii spájajúcej bývalých prezidentov a premiérov, s čím sa spája aj pomerne veľa cestovania a prednášok v zahraničí. Bol by to dlhý zoznam vládnych aj akademických fór na rôznych kontinentoch. Naďalej, už 15 rokov, spolutvorím koordináciu sociálnych politík členských štátov EÚ. Ostatné tri roky som spolupracovala s Ekonomickým ústavom SAV na hľadaní riešení zamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti.

Iveta Radičová počas pracovnej cesty stretá množstvo žiakov a študentov. Na snímke počas návštevy školy v Dubaji.
Zdroj: archív Ivety Radičovej

Pôsobíte aj na súkromnej škole BISLA. V čom je táto škola iná? Môžete nám ju bližšie priblížiť?
BISLA má v názve a hlási sa k filozofii „liberalarts“, teda slobodných umení, po latinsky, artesliberales. Je to tradičný európsky koncept vzdelanosti, ktorý sa prechoval v USA, ale za posledných dvadsať rokov sa vracia do Európy, hlavne do Holandska a Veľkej Británie. Iné školy sa od počiatku špecializujú a vlastne študent je hneď po maturite uväznený v jednej disciplíne. My sa naopak pokúšame študentovi otvoriť možnosti výberu, aby si našiel svoju disciplínu a napokon aby našiel svoje miesto v spleti našej zložitej spoločnosti ako slušný človek a čestný občan. To, aby vedel čo a kde má hľadať musí zvládnuť určité intelektuálne zručnosti, vedieť kriticky myslieť, písomne a slovne jasne formulovať svoje myšlienky a učiť sa z myšlienok tých najmúdrejších. Od Platóna až po trebárs lorda Dahrendorfa.
Treba zdôrazniť, že BISLA je nezisková organizácia a poskytuje len bakalárske štúdium. Nejde nám totiž o profit, ale o kvalitné vzdelávanie na bakalárskom stupni, ktorý slovenské a väčšina európskych vysokých škôl bohužiaľ dosť podceňujú. V poslaní našej školy je táto veta: Cieľom BISLA nie je len odovzdávať vedomosti, hoci tento cieľ je sám osebe hodnotný, ale aj utvárať návyky myslenia, návyky, ktoré pomáhajú každému z nás realizovať svoj potenciál ako ľudskej bytosti v plnom rozsahu. A to platí ako o študentoch, tak o profesoroch. Učiteľ je vlastne tiež len študent, skúsenejší a starší, rovnako však svojim celoživotným štúdiom hľadajúci a nanovo definujúci svoje postavenie, a presvedčenie a intelektuálne, morálne či občianske zásady.

Ako vnímate slovenské školstvo v súčasnosti? V čom sa zlepšilo a naopak, kde má nedostatky v porovnaní s minulosťou?
Problémov je niekoľko: nízke výdavky na školstvo, vedu a výskum, nevyhovujúci stav mnohých školských budov. Učitelia a pedagógovia patria u nás k najslabšie plateným zamestnancom s vysokoškolským vzdelaním. V medzinárodnom hodnotení pätnásťročných žiakov (PISA) sa

len študent, skúsenejší a starší

slovenskí žiaci zhoršili vo všetkých testovaných oblastiach. O problémoch s učebnicami sa hovorí už roky, odborné vzdelávanie má nízku kvalitu, čo kritizujú aj samotní zamestnávatelia. Tí upozorňujú aj na nízku podporu duálneho modelu vzdelávania zo strany štátu a slabé motivovanie pre firmy, ktoré sa do tohto modelu chcú zapojiť. Priepasť medzi vzdelaním a trhom práce sa prehlbuje. Pretrváva aj nadmerná administratívna záťaž nesúvisiaca priamo s pedagogickou prácou. A v neposlednom rade je slabé aj budovanie znalostnej ekonomiky.
Niektoré opatrenia, ktoré zaviedla vláda Smeru, boli pre viaceré centrá voľného času likvidačné. Po novelizovaní zákona o financovaní základných, stredných škôl a školských zariadení, museli byť niektoré centrá voľného času dokonca zrušené, alebo museli znížiť počet zamestnancov a externých spolupracovníkov a kvôli zníženiu rozpočtu mali tiež problém s platením nájmov aj s vyplácaním miezd.

Čo vidíte ako najväčší nedostatok na Slovensku?
Slovensko patrí v EÚ medzi krajiny s najnižšími výdavkami na školstvo v pomere k HDP, pričom tento pomer sa za posledné roky znižuje. Kým v EÚ je priemer nad 5 percent, na Slovensku to bolo v roku 2013 len 3,8%. Dôsledkom je nielen nižšia kvalita vzdelávania, ale aj nízky spoločenský status učiteľov.
Učitelia a pedagógovia na Slovensku majú v porovnaní s inými vysokoškolsky vzdelanými zamestnancami najnižšie platy spomedzi 34 vyspelých krajín. Na Slovensku majú učitelia platy vo výške približne 44 % z priemerného platu vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov, priemer krajín OECD je v rozpätí 77-89 %. Nástupný plat učiteľov (absolventov pedagogických fakúlt) je necelých 590 eur, čo je na úrovni priemerného nástupného platu absolventov stredných škôl bez maturity.
Výskumy a štatistiky potvrdzujú, že tento faktor má značný vplyv na úroveň výsledkov žiakov – v hodnotení pätnásťročných žiakov (PISA) sa na najvyšších priečkach umiestňujú krajiny, ktoré najviac investujú do učiteľov, a to tak do ich platov, ako aj ich spoločenského a profesijného statusu.

Aké sú podľa vás zahraničné vysoké školy a zahraniční študenti? V čom vidíte najväčší rozdiel?
Na Slovensku máme najviac univerzít v Európe v prepočte na 100 tisíc obyvateľov. Sieť vysokých škôl je predimenzovaná, nezodpovedá potrebám trhu práce, možnostiam, ani ľudským zdrojom, ktoré pre vysokoškolské vzdelávanie máme k dispozícii.
Pri predimenzovanej sieti vysokých škôl a obmedzených zdrojoch nie je možné naraz dosahovať kvalitu aj kvantitu. Doterajšie dôvodové správy k vysokoškolským zákonom a ich novelám argumentovali, že za najväčší problém slovenského vysokého školstva sa považuje nedostatočná kvalita vzdelávania. Málo sa však hovorí o nedostatočnej kvalite vedy a výskumu. Na časti univerzít je vedecká práca len formálne deklarovaná.

Iveta Radičová je vynikajúca rečníčka, získava si aj menších poslucháčov. *Zdroj: archív Ivety Radičovej*

Okrem toho absentuje aj vízia a stratégia rozvoja univerzitného vzdelávania a doposiaľ nemáme ani jasne definované a všeobecne prijaté indikátory kvality vysokej školy. S tým súvisí aj otázka financovania vysokých škôl. Súčasný spôsob financovania je založený na výkone; nezohľadňuje zmeny v štruktúre ekonomiky a nekladie ani nároky na kvalitu prijímaných ani absolvujúcich študentov.
Naliehavým problémom tiež je, že mnoho absolventov VŠ nenájde zodpovedajúce uplatnenie na trhu práce. Slovensko patrí medzi krajiny s najvyššou nezamestnanosťou mladých ľudí v Európe.

V minulosti ste prednášali aj na Oxfordskej univerzite. Čo to pre vás znamenalo?
Skúsenosť a výzvu. A trochu aj problém pri návrate domov. Napríklad v zistení, že študentov na našich vysokých školách treba kontrolovať, či si plnia zadania, či nepodvádzajú, ...

Oxfordská univerzita znamená prestíž. Akí sú jej študenti a pedagógovia?
Veľmi hrdí a identifikovaní so svojou univerzitou. Je to svet vysokých nárokov na pedagógov, študentov aj administratívu. Vzájomná úcta a rešpekt vytvára atmosféru ústretovú tvorivosti a vysokým výkonom.

Ako vnímate postavenie žien v školstve? Majú ženy na univerzitách rovnaké postavenie u nás ako v zahraničí?
Neviem posúdiť, môj pohľad by bol obmedzený len osobnou skúsenosťou.

Začiatok tohto roka sa niesol v znamení štrajkovej pohotovosti, ktorá neskôr prepukla do ostrého štrajku učiteľov. Aký je váš názor na štrajk?
Zažila som štrajky napríklad v Nemecku, Anglicku,... A za učiteľov demonštrovali študenti. Dlhodobo máme poddimenzované verejné, sociálne aj zdravotnícke služby. Myslím, že učiteľom, zdravotným sestrám, či predtým lekárom, právom došla trpezlivosť.

Vidíte priestor na zlepšenie tejto situácie?
Určite áno. Niektoré riešenia sú realizovateľné okamžite, niektoré budú vyžadovať oveľa dlhší čas. Ale najmä, mali by sme dospieť k spoločenskej dohode o postupe riešení, pretože zásadné zmeny nie je možné uskutočniť za jedno volebné obdobie a potrebná je kontinuita bez ohľadu na typ vlády. Veď hlavným motorom ekonomického rastu vyspelých krajín je znalostná ekonomika. Investície do vzdelania, vedy, výskumu a technológií sú všade vo svete spojené nielen s reštrukturalizáciou ekonomík, ale aj s rastom životnej úrovne obyvateľov a s postupným riešením problém nezamestnanosti.
Kým vo vyspelom svete sa v ostatných rokoch čoraz viac zdôrazňuje budovanie znalostnej ekonomiky a v EÚ sa hovorí o potrebe navýšiť výdavky na vedu na 3 % HDP, Slovensko financuje vedu približne na úrovni 0,4 % HDP. Vzdelávanie, veda, výskum a vývoj sa podieľajú na tvorbe HDP a na tvorbe pracovných miest a prispievajú ku konkurencie schopnosti ekonomiky.
Chápanie vedy na Slovensku je stále ešte v zajatí minulosti, veda má popri nízkom financovaní aj zastaranú organizačnú štruktúru a riadenie (v SAV aj na univerzitách).
Vo svetovom hodnotení vedecko-výskumných inštitúcií SCImago Institutions Rankings skončila Slovenská akadémia vied až na 429. mieste. V hodnotení krajín V4 dopadla dokonca najhoršie. Univerzita Komenského v Bratislave skončila v tomto svetovom hodnotení až na 792. mieste.

Napísali ste knihu Krajina hrubých čiar. Plánujete pokračovať v písaní ďalej?
Inšpirovali ste ma.

Na záver prezraďte našim čitateľom, čo vás čaká v blízkej budúcnosti?
Snažím sa byť prospešná pri realizácii procesu decentralizácie na Ukrajine, priamo v regiónoch. A je to ťažký oriešok.
Trápim si hlavu spolu s ďalšími odborníkmi pri hľadaní nástrojov na zladenie povinností medzi prácou a rodinou, takže ma čaká aj niekoľko ciest do Bruselu.
Vo Vancouveri budeme pokračovať s Madridským klubom v príprave návrhov pre zlepšenie šancí mladej generácie. Ale najmä sa teším na Veľkú noc a chvíle voľna s mojou krásnou vnučkou Šarlotkou.

Za rozhovor ďakuje
Martina Miksová

Univerzita Komenského otvorila vedecký park

Univerzita Komenského v Bratislave (UK) za prítomnosti predsedu Národnej rady SR Petra Pellegriniho a ministra školstva Juraja Draxlera slávnostne otvorila Vedecký park UK, ktorý sa orientuje na oblasti biomedicíny, biotechnológií, enviro-medicíny a sociálnych výziev 21. storočia. Celkové výdavky projektu predstavujú takmer 42 miliónov eur. Slávnostne otvorenie sa konalo 26. februára 2016.

Budova vedeckého parku Univerzity Komenského v Bratislave.
Zdroj: TASR/Martin Baumann

Vedecký park UK poskytuje priestor pre interdisciplinárny výskum, nielen na vnútrouniverzitnej úrovni, ale aj s domácimi a zahraničnými partnermi. „Vedecký park UK predstavuje unikátne centrum s najmodernejším technologickým vybavením, ktoré prepojí výskum s praxou. Otvára perspektívy ďalšieho rozvoja vedy na pôde našej univerzity so zásadným významom nielen na domácej, ale aj medzinárodnej úrovni," uviedol rektor UK Karol Mičieta. Ako dodal, verí že tento projekt prispeje k zvýšeniu konkurencieschopnosti UK, ale aj Slovenska v európskom a medzinárodnom meradle.

„Program výstavby vedeckých parkov a vedeckých centier posunulo Slovensko na celkom novú úroveň vedeckého vybavenia. Dá sa povedať, že technologicky sme za ostatné roky poskočili o generáciu až dve generácie," uviedol v príhovore Draxler. Pripomenul, že na Slovensku sa postavilo sedem univerzitných vedeckých parkov v celkovej hodnote 281 miliónov eur a sedem výskumných centier v celkovej hodnote 167 miliónov eur.

Predseda parlamentu informoval, že je pripravení ďalší projekt v objeme 100 miliónov eur, ktorý by mal v nasledujúcich rokoch smerovať zo štrukturálnych fondov práve do Mlynskej doliny. „Podelia si túto sumu opäť UK a STU. A myslím si, že po tej veľkej investícii bude toto miesto výkladnou skriňou nášho vysokoškolského vzdelávania na Slovensku," priblížil Pellegrini.

Predmet skúmania

Vo Vedeckom parku UK, ktorého základný kameň bol položený 27. februára 2014, skúmajú vedci nové diagnostické postupy na odhaľovanie genetickej podstaty civilizačných či infekčných ochorení, akými sú napríklad autizmus, skleróza multiplex, obezita či Crohnova choroba. Ďalšou časťou výskumu sú aj biotechnologické aktivity. Výskumný tím tu pracuje na vývoji efektívneho spôsobu produkcie rekombinantných proteínov pre terapeutické a diagnostické účely. Zároveň sa venuje produkcii enzýmov používaných v potravinárstve a farmaceutickom priemysle. Súčasťou tohto výskumu sú aj rastlinné biotechnológie, ktoré sa zaoberajú odstraňovaním kontaminujúcich záťaží.

V oblasti environmentálnej medicíny vyvíjajú výskumníci metódy a postupy detekcie, minimalizácie a prevencie faktorov prostredia, ktoré predstavujú vážne environmentálne riziká pre ľudské zdravie. Vo Vedeckom parku UK však nachádzajú uplatnenie aj spoločenskovedné a humanitné disciplíny, ktoré sa podieľajú na legislatívnej podpore transferu nových technológií do spoločenskej praxe, ako aj pri riešení otázok spojených s bioetikou.

Zdroj: TASR

Na snímke rektor Univerzity Komenského Karol Mičieta, predseda NR SR Peter Pellegrini, minister školstva Juraj Draxler, vedúci zastúpenia Európskej komisie v SR Dušan Chrenek a riaditeľ vedeckého parku UK Ján Turňa počas slávnostného otvorenia Vedeckého parku Univerzity Komenského v Bratislave.
Zdroj: TASR/Martin Baumann

V Trenčianskom kraji bude mať 35 stredných škôl nové zloženie školských rád

Do konca tohto roka bude mať 35 stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK) nové zloženie školských rád. Informoval o tom Patrik Štrbák z oddelenia komunikácie a medzinárodných vzťahov Úradu TSK.

„Trenčiansky samosprávny kraj zverejnil 22 výziev na voľby členov do rád škôl. Tie sú jedným z orgánov, ktoré vykonávajú školskú samosprávu. V najbližších týždňoch pribudne ďalších päť výziev, v auguste ďalších osem. Do konca roka 2016 sa budú voliť členovia do rád škôl v 35 školách v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja," priblížil Štrbák.

Medzi najvýznamnejšie kompetencie školských rád patrí uskutočňovanie výberového konania na vymenovanie riaditeľa. Rada navrhuje na základe výberového konania kandidáta na vymenovanie do funkcie riaditeľa, predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na odvolanie riaditeľa. Vyjadruje sa tiež ku koncepčným zámerom rozvoja školy alebo školského zariadenia, k návrhu na zrušenie školy, resp. školského zariadenia a mnohým ďalším otázkam.

„Rada školy môže mať päť až 11 členov. Rada je iniciatívny a poradný samosprávny orgán, ktorý vyjadruje a presadzuje verejné záujmy a záujmy žiakov, rodičov, pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov v oblasti výchovy a vzdelávania," doplnil Štrbák. ***Zdroj: TASR***

Viac rómskych učiteliek v škôlkach

Nový projekt zameraný na podporu rómskych študentiek stredných pedagogických škôl si dal za cieľ zvýšiť počet rómskych učiteliek v materských školách. Vyhlasovateľom je nadácia Rómsky vzdelávací fond, ktorá je organizačnou zložkou zahraničnej nadácie Roma Education Fund.

Ako ďalej informuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ktorý spadá pod ministerstvo vnútra, prostredníctvom väčšieho počtu rómskych učiteliek nadácia očakáva zvýšený počet rómskych detí v materských školách, čo sa následne odrazí na ich lepšej príprave na nástup do základnej školy. Dievčatá, ktoré majú záujem sa do projektu zapojiť, nájdu prihlášku do projektu s názvom "Podpora rómskych študentiek v štúdiu na stredných pedagogických školách" na stránke http://www.minv.sk/?romske-komunity-uvod.

"Projektové aktivity sú zamerané na motiváciu rómskych žiačok deviatych ročníkov zo sociálne znevýhodneného prostredia k štúdiu na stredných pedagogických školách v odbore Učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo," popisuje nadácia.

Projekt podporí rómske dievčatá prioritne z Prešovského, Košického, Banskobystrického a Nitrianskeho kraja. Pracovníci dievčatám pomôžu pri príprave na prijímacie pohovory na stredné školy, poskytnú im mentoring, pokryjú nevyhnutné náklady na štúdium na strednej škole, ako je cestovné, stravné, ubytovacie náklady či školné, ako aj poskytnú finančnú podporu či štipendium v treťom a štvrtom ročníku. Pomôžu im tiež pri sprostredkovaní povinnej praxe, pri hľadaní zamestnania v regiónoch s vysokou koncentráciou Rómov, poskytnú asistenciu pri prijímacích pohovoroch na vysoké školy a štipendium počas bakalárskeho štúdia v odbore Predškolská a elementárna pedagogika, resp. predprimárne vzdelávanie.

Projekt trvá deväť rokov, a to od októbra 2013 do októbra 2022. Prvá skupina dievčat začala štúdium na strednej škole v školskom roku 2014/15. Projekt uprednostňuje štúdium na štátnej strednej škole, pričom študentky, ktoré študujú na súkromných či cirkevných školách, do projektu zaradia len v prípade, ak to kapacita projektu umožní.

Zdroj: SITA, Ilustračné foto: TASR/Milan Kapusta

Olympiádu v španielskom jazyku ovládli dievčatá

Na celoštátnom kole olympiády v španielskom jazyku sa v tomto školskom roku stretlo 28 súťažiacich v štyroch kategóriách. Medzi 21 dievčat sa do finálovej zostavy prebojovalo len sedem chlapcov.

V poradí 26. ročník celoštátneho kola olympiády v španielskom jazyku priviedol do Bratislavy žiakov z celého Slovenska. Po neformálnom, kultúrno-gastronomickom programe si v stredu 9. marca 2016 porovnali svoje vedomosti a zručnosti zo španielčiny v priestoroch Jazykovej školy na bratislavských Palisádach.

Súťažiacich tento rok potrápila gramatika, no podľa slov predsedu Celoštátnej komisie olympiády v španielskom jazyku, PaedDr. Petra Gschwenga, je často problémom aj ústna časť. „Na písomnú časť majú súťažiaci viac času, môžu sa na ňu sústrediť, nemusia reagovať hneď, no ústna časť je určite komplikovanejšia.

Možno to nie je najťažšia časť, ale z hľadiska hodnotenia sa práve tu dá odobrať najviac bodov, respektíve, urobiť rozdiel medzi žiakmi," prezradil pre organizáciu IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Organizátorom Celoštátneho kola olympiády v španielskom jazyku bola IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Zdroj: IUVENTA

Slovenskí chemici idú na olympiádu do Gruzínska

Celoštátne kolá predmetových olympiád a postupových súťaží tento rok odštartovali súťažou chemikov. V dňoch 3. – 6. marca 2016 si na pôde Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici zmeralo sily 47 žiačok a žiakov v dvoch kategóriách. Zlaté medaily putovali do Trnavy a Košíc.

V poradí už 52. ročník celoštátneho kola Chemickej olympiády priviedol do Banskej Bystrice ostrieľaných súťažiacich aj nováčikov. Celoštátne kolo Chemickej olympiády sa konalo pod záštitou rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, doc. Ing. Vladimíra Hiadlovského, PhD.

Trojica víťazov sa spolu s ďalšími deviatimi najlepšími riešiteľmi A kategórie zúčastní výberového a praktického sústredenia, po ktorých sa určí definitívne zloženie tímu na Medzinárodnú chemickú olympiádu. Tá sa tento rok bude konať v termíne 23. 7. – 1. 8. 2016 v Tbilisi v Gruzínsku.

Zdroj: IUVENTA

Už 25 rokov podporujeme výnimočné talenty a nápady.
www.dakujemeDATALAN.sk

OPRELI SA O NÁS A POHLI SVETOM

Dosiahla výsledky svetovej úrovne v humanoidnej robotike a vo výskume umelej inteligencie.

MÁRIA VIRČÍKOVÁ

VEDKYŇA V OBLASTI UMELEJ INTELIGENCIE A POPULARIZÁTORKA VEDY

DATALAN

Infokomunikácie | Softvér | Outsourcing | Cloud

Verejná diskusia o modernom vzdelávaní

31. mája 2016 v Hoteli NH Gate One v Bratislave organizujú týždenník TREND a spoločnosť DATALAN odborné TREND FÓRUM: Premeny vzdelávania v epoche obrazoviek.

Cieľom stretnutia je verejná diskusia k modernizácii vzdelávania prostredníctvom informačných technológií, prečo by mali školy držať krok s dobou, ako pomocou technológií zatraktívniť výučbu na školách a či sú technológie nepriateľom pre deti a študentov.

Na začiatku nového programového obdobia pre čerpanie eurofondov je podujatie príležitosťou prediskutovať zásadné otázky a výzvy digitalizácie vzdelávacieho obsahu.

Odborníci zo štátnej správy, ľudia z firiem, zriaďovatelia aj riaditelia škôl, učitelia aj aktivisti zhodnotia v spoločných diskusiách cestu, ktorú sme na Slovensku prešli od budovania infraštruktúry k metodickej zmene.

Tematické zameranie stretnutia

- svetové trendy v digitalizácii vzdelávacieho obsahu
- vplyv digitálnych technológii na ľudský mozog z pohľadu neurovied
- využívanie potenciálu technológii k metodickej zmene výučby v slovenskom školstve
- eurofondy pre vzdelávanie v novom programovacom období

Viac informácií už čoskoro na ***www.datalan.sk***

TREND Fórum

DATALAN

Záujem o štúdium čínštiny je aj na Slovensku

Od septembra 2016 privíta Gymnázium Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici prvých študentov čínskeho jazyka a začne tak výučbu vo forme experimentálneho overovania v päťročnom odbore štúdia. Touto novinkou gymnázium nadviaže na svoje viac ako 13- ročné skúsenosti, ktoré už má s výučbou španielčiny a zároveň bude jedinou školou na Slovensku, ktorá takéto štúdium ponúka. O samotnej myšlienke vzdelávania v čínskom jazyku i o nadväzovaní slovensko – čínskej spolupráce sme sa porozprávali s riaditeľkou školy PaedDr. Alenou Paulovou (na fotografii).

Škola má trinásťročné skúsenosti s bilingválnym typom vzdelávania v španielskom jazyku. Prečo ste sa rozhodli rozšíriť možnosť štúdia na vašom gymnáziu práve o čínsky jazyk? Aké okolnosti tomuto vášmu rozhodnutiu predchádzali?

Naše rozhodnutie ovplyvnila vzrastajúca hospodársko-ekonomická výmena a obchod s touto krajinou v rámci Európy, resp. celého sveta. Mandarínska čínština je jazyk, ktorým hovorí najviac ľudí na svete a existencia stredných škôl, ktoré zaraďujú čínštinu ako druhý vyučovací jazyk je štandardná v takých krajinách ako Francúzsko a Veľká Británia. V tomto zmysle považujeme znalosť čínštiny za úžasnú konkurenčnú výhodu absolventov nášho gymnázia. Pozitívnu odozvu s aktívnym ovládaním cudzieho jazyka nám poskytujú naši absolventi, ktorí sa už niekoľko rokov uplatňujú na trhu prácu so stopercentnou úspešnosťou.

Koľko žiakov plánujete prijať na slovensko- čínske štúdium? Keďže ste jediná škola na Slovensku, ktorá slovensko-čínske štúdium ponúka, počítate aj s možnosťou ubytovania žiakov, ktorí nie sú z Banskej Bystrice?

V školskom roku 2016/2017 plánujeme otvoriť jednu triedu s počtom žiakov 30. Vzhľadom k tomu, že zavádzame nový a pomerne originálny študijný odbor a podľa počtu reálne prihlásených žiakov predpokladáme, že záujem o tento typ štúdia bude narastať. Ubytovanie na internáte aktuálne zabezpečujeme pre takmer 50 študentov, ktorí nie sú z Banskej Bystrice a študujú na bilingválnom slovensko-španielskom štúdiu. Pôsobnosť španielskej sekcie je v rámci celého banskobystrického kraja a pri slovensko- čínskej sekcii predpokladáme minimálne celoslovenskú pôsobnosť. Už v tejto chvíli prejavujú záujem o štúdium aj uchádzači z Českej republiky.

Plánujete počet žiakov postupne zvyšovať, alebo prvých päť rokov, pokiaľ bude prebiehať overovanie, máte záujem prijímať radšej menej žiakov?

V rámci pripraveného projektu experimentálneho overovania vieme reagovať na prípadný zvýšený záujem o štúdium a v tomto zmysle aktualizovať plán výkonov na príslušný školský rok.

Ak majú rodičia záujem prihlásiť svoje dieťa na toto štúdium, je podmienkou, aby už vedelo čínsky jazyk aspoň vo forme základov alebo to nie je potrebné?

Princíp učebného plánu bilingválneho slovensko-čínskeho štúdia je v prvom ročníku založený na 20 hodinách čínskeho jazyka týždenne. Okrem toho žiaci v prvom ročníku absolvujú 3 hodiny slovenského jazyka, 1 hodinu fyziky, chémie, biológie, 2 hodiny matematiky, 1 hodinu etickej/náboženskej výchovy a 2 hodiny telesnej a športovej výchovy. V čínskom jazyku sa v nasledujúcich ročníkoch študenti vzdelávajú v rozsahu (7+4+3+4 hodiny) spolu s konverzáciou v čínskom jazyku v rozsahu (3+2 hodiny). Paralelne sú v čínskom jazyku vyučované predmety fyzika, chémia, biológia v rozsahu (2+3+3+1 hodín) spolu s geografiou (1+2+1+2), matematikou (3+3+3+3) a telesnou výchovou (2+2+2+2), pričom podľa počtu hodín budú vyučovať kvalifikovaný čínsky lektor a súbežne slovenský vyučujúci v zmysle plánu experimentálneho overovania. Potenciálny žiak teda nemusí v rámci prijímacieho konania vôbec ovládať čínsky jazyk.

Aké kritéria prijímacieho konania ste stanovili na žiakov pre toto štúdium? Koniec koncov o chvíľku žiakov prijímacie skúšky čakajú. Viete im priblížiť na čo sa majú pri príprave zamerať?

Gymnázium Mikuláša Kováča je centrom realizácie národných porovnávacích skúšok SCIO, ktoré umožňujú študentom Slovenskej republiky vykonať skúšky na vysoké školy v Čechách, resp. na niektoré vysoké školy v Slovenskej republike. V zmysle aktuálnych trendov uplatňujeme v rámci prijímacích pohovorov test všeobecných študijných predpokladov pozostávajúci z dvoch častí – jazyk a verbálna časť a analytická a kvantitatívny časť, ktoré sú zamerané na rozvoj vyšších myšlienkových operácií, logického myslenia a hľadania súvislostí. Podmienkou prijatia teda nie sú pamäťové vedomosti, skôr hľadanie súvislostí medzi javmi, ktoré dieťa musí odhaliť.

Študovať študijný odbor, ktorý je vo svojich začiatkoch a prechádza experimentálnym overovaním nebude pre žiakov jednoduché. Budete na žiakov klásť zvýšené nároky?

Trinásťročné skúsenosti so slovensko–španielskym štúdiom nás naučili, že nie učitelia, ale deti samotné kladú na seba zvýšené nároky. Učiteľ ako manažér orientuje žiakov v dostupnej literatúre, učebniciach a iných informačných zdrojoch, poskytuje podnety vyplývajúce z prirodzeného záujmu žiakov o jazyk, krajinu, globálne súvislosti, ktoré sú u žiakov bilingválneho štúdia prioritou.

Koľko žiakov plánujete mať v triede? Všeobecne sa hovorí, že čínsky jazyk je náročný. Plánujete využiť možnosť individuálneho prístupu a tým mať aj menší počet žiakov v triede?

Prvý rok štúdia sme postavili na jednej triede s počtom žiakov 30. Skúsený učiteľ však vie, že základom je prepracovaná metodika a stratégia učenia. Vychádzame z dostupných učebníc, ktoré sú v českom jazyku; bohužiaľ prepracované slovenské učebnice nie sú zatiaľ na trhu. Výhodou však je, že autori českých učebníc sú ochotní priamo participovať na vyučovaní, inštruovať slovenských aj čínskych lektorov, ako s učebnicou pracovať, aby dosiahli želaný efekt.

Aké faktory ste zohľadnili pri tvorbe učebného plánu výučby čínskeho jazyka? Magistra Michaela Záhradníková z Filozofickej fakulty v Olomouci hovorí: citujem „Program Gymnázia Mikuláša Kováča bude v tomto smere priekopnícky a taktiež prelomový“. Môžete nám ho viac priblížiť?

V návrhu experimentálneho overovania sme sa opierali predovšetkým o platnú slovenskú legislatívu. Zároveň sme museli zohľadniť špecifiká mandarínskej čínštiny, v čom nás odborne a profesionálne podporili učitelia Katedry asijských štúdií Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ktorí majú s uvedenou problematikou dlhoročné skúsenosti. V spolupráci s nimi sme vypracovali učebné osnovy, rozsah slovnej zásoby pre jednotlivé ročníky a cieľové požiadavky na maturitnú skúšku z čínskeho jazyka na úrovni C1, ktorá zodpovedá medzinárodnej skúške HSK (Hanyu Shuiping Kaoshi) stupeň V.

Na budúci školský rok, v septembri 2016 by mali nastúpiť na toto štúdium prví žiaci. Viete rodičom už teraz garantovať, na ktorých vysokých školách bude žiakom maturita z tohto typu štúdia uznaná?

Prispôsobenie sa legislatíve Slovenskej republiky nebolo vôbec jednoduché. Cieľové požiadavky v čínskom jazyku je potrebné koordinovať s Národným ústavom certifikovaných meraní. Dosiahnutím úrovne C1 žiaci získajú medzinárodný certifikát HSK a zároveň Osvedčenie o absolvovaní štátnej jazykovej skúšky (podľa výberu základnej alebo odbornej). Vysoké školy akceptujú maturitu na úrovni C1 a absolvovaním uvedených certifikátov žiaci získavajú nadštandardný bonus s okamžitým uplatnením na trhu práce.

Nájsť pedagóga, ktorý je odborníkom na svoje predmety a k tomu ešte vie po čínsky nebolo jednoduché? Kde sa Vám ich podarilo nájsť? Koľko pedagógov bude stálych a koľko bude na vašom gymnáziu hosťovať?

Kvalifikovaných lektorov získavame prostredníctvom agentúry LOHO International Culture Exchange Center a spolupracujeme tiež s Veľvyslanectvom Čínskej republiky v SR. Kvalifikovaných absolventov nám získavajú aj vysokoškolské pracoviská, na ktorých sa čínsky jazyk študuje. Predpokladáme, že v nasledujúcich školských rokoch sa počet čínskych lektorov stabilizuje na čísle päť.

Bilingválnu slovensko-čínsku sekciu budú dopĺňať štyria slovenskí učitelia, ktorí vyštudovali čínsky jazyk, resp. príslušné predmety prírodovedného charakteru.

redakcia

PhDr. Romana Kanovská

štátna tajomníčka Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Experimentálne formy štúdia sú pod dozorom rezortu školstva. Aké podmienky je potrebné pri experimentálne overovanom štúdiu dodržiavať? Na čo kladie ministerstvo dôraz?

Ministerstvo školstva schválilo experimentálne overovanie študijného odboru gymnázia, bilingválne slovensko-čínske štúdium od 1. septembra 2016, ktoré sa bude realizovať na Gymnáziu Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor školstva ako zriaďovateľ školy predložil ministerstvu školstva návrh na experimentálne overovanie študijného odboru bilingválne slovensko-čínske štúdium na uvedenej škole. Predložený návrh obsahoval, v zmysle školského zákona, všetky potrebné podklady k rozhodnutiu. Návrh okrem iného obsahuje ciele, predmet overovania, garanta, časový harmonogram a metodiku overovania, finančné, materiálne a personálne zabezpečenie a ďalšie údaje, ktoré s overovaním súvisia. Ministerstvo bude pravidelne sledovať povinnosti garanta a realizátora overovania vyplývajúce z dohody a to najmä, či sa plnia ciele výskumu, či a do akej miery sa plní učebný plán, aká je úroveň komunikačných schopností a sinografických kompetencií žiakov v čínskom jazyku a či dochádza k ich zlepšovaniu, ako sa dodržujú vzdelávacie štandardy predmetov vyučovaných v čínskom jazyku a pod.

Ako také overovanie prebieha. Mohli by ste nám ho v skratke priblížiť?

Garantom tohto overovania bude Filozofická fakulta UMB v Banskej Bystrici, ktorá uzavrela s Gymnáziom M. Kováča Banská Bystrica dohodu o spolupráci a garancii experimentálneho overovania. Garant sa v dohode okrem iného zaviazal každoročne vyhodnocovať overovanie počas piatich školských rokov a predkladať toto vyhodnocovanie ministerstvu školstva. Overovanie bude založené predovšetkým na empirickej metóde zberu informácií, ktoré sa budú zhromažďovať zo vstupných, polročných a koncoročných testov, jazykových portfólií, projektovej práce žiakov, pozorovania, hospitácií a rozhovorov s vyučujúcimi a žiakmi.

Podporilo ministerstvo vznik tohto štúdia i finančne?

Ministerstvo školstva nepridelilo na vznik nového štúdia žiadnu zvláštnu dotáciu ani príspevok. Finančné prostriedky na mzdy a prevádzku budú škole hradené z rozpočtových prostriedkov pridelených v zmysle normatívu.

J. E. Lin Lin

veľvyslanec Čínskej ľudovej republiky v Slovenskej republike:

Na Slovensku ide o prvé takéto štúdium. Je štúdium čínskeho jazyka v Európe bežným štúdiom, alebo je skôr stále raritou?

Čínska strana má veľkú radosť z toho, že sa v Banskej Bystrici na Gymnáziu Mikuláša Kováča bude realizovať bilingválne slovensko-čínske štúdium. Je to prvý prípad programu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktorý zahŕňa čínsky jazyk ako vyučovací v sekundárnom vzdelávaní a zároveň je to veľmi zaujímavý pokus. V posledných rokoch „čínska horúčka" globálne stúpa, v mnohých krajinách na vysokých, základných a stredných školách otvorili čínske jazykové kurzy, alebo na nich v spolupráci s čínskou stranou otvorili Konfuciove inštitúty a Konfuciove učebne, čím vytvorili príležitosti pre svojich mladých ľudí učiť sa čínsky jazyk a spoznať čínsku kultúru. Podľa mojich informácií, v roku 2011 otvorili na strednej škole v Budapešti bilingválny program v čínštine a v maďarčine, avšak celkovo takýchto prípadov, kde je čínština vyučovacím jazykom a nie iba jedným z vyučovaných cudzích jazykov , tak ako je to na Gymnáziu Mikuláša Kováča, ešte nie je mnoho. Takže ministerstvo školstva vašej krajiny a Gymnázium Mikuláša Kováča urobili veľmi prezieravú prácu a ukazujú cestu, ako ísť s trendom doby, čo veľmi oceňujem.

Ako hodnotíte nadviazanie slovensko- čínskej spolupráce v oblasti vzdelávania?

So Slovenskom udržiavame dobrú spoluprácu v oblasti vzdelávania. Vlani v novembri ministerstvá školstva oboch krajín podpísali program o spolupráci v oblasti vzdelávania na roky 2016 až 2019, ktoré naznačujú smer spolupráce v oblasti vzdelávania v nasledujúcich troch rokoch. Obe krajiny plynule pokračujú vo výmene študentov a v tomto roku sa opäť na oboch stranách zvýšil počet miest o ďalšie tri vládne štipendiá, tie môžu priniesť prospech pre ešte väčší počet študentov. Výmeny medzi univerzitami oboch krajín sú taktiež zo dňa na deň intenzívnejšie, na Slovensku ste zaviedli dva Konfuciove inštitúty a niekoľko Konfuciovych učební, čo sú hmatateľné výsledky spolupráce medzi oboma krajinami v oblasti vzdelávania. Okrem toho v posledných rokoch v rámci rozvíjajúcej sa a vzrastajúcej spolupráce medzi Čínou a krajinami strednej a východnej Európy v oblasti vzdelávania, získala čínsko-slovenská spolupráca viac priestoru a väčšie množstvo príležitostí, takže verím, že v rámci budúcej spolupráce dosiahnu obe strany ešte lepšie výsledky.

Čo by ste zaželali samotnej škole, jej pracovníkom i žiakom v tomto novom kroku?

V prvom rade sa chcem poďakovať Gymnáziu Mikuláša Kováča, že si za vyučovací jazyk vybralo čínštinu a úprimne si želám, aby pilotná schéma uspela. Želám pedagógom a žiakom tohto gymnázia, aby im výučba a štúdium čínštiny priniesli mnoho prospechov. Veľvyslanectvo ČĽR na Slovensku je ochotné Gymnáziu Mikuláša Kováča poskytnúť dostupnú pomoc a taktiež dúfame, že žiaci čínskeho učebného programu budú mať príležitosť navštíviť Čínu, alebo sa zúčastnia letného tábora čínštiny, a tým sa cez pochopenie a znalosti čínskeho jazyka a čínskej vnútroštátnej situácie, stanú vyslancami priateľstva a spolupráce medzi Čínou a Slovenskom.

PhDr. Soňa Hanzlovičová

odbor školstva Ministerstva vnútra SR:

Ako vnímate vznik tohto nového študijného odboru? V čom je podľa Vás jeho pridaná hodnota?

Vznik nového študijného odboru vnímam ako jednoznačný prínos pre bilingválne štúdium na Slovensku. Po piatich rokoch budeme mať v našej krajine mladých ľudí schopných hovoriť po čínsky. I keď tento jazyk patrí k najnáročnejším cudzím jazykom verím, že naše deti ukážu vôľu sa ho naučiť; koniec koncov ani samotní Číňania nepoznajú všetky čínske znaky, ale znalosť jazyka na úrovni hovoreného slova či zvládnutia písomného prejavu potrebné pre prax, dostanú študenti v najlepšej forme, akú im škola dokáže poskytnúť.

Má podľa Vás toto štúdium pre žiakov a absolventov potenciál uplatniť sa v praxi?

Slovensko je po Francúzsku druhou krajinou v Európe, ktorá tento druh štúdia poskytuje. Zvládnuť čínštinu slovom i písmom má bezpochyby význam najmä v ekonomickej oblasti. Čína je jednou z najväčších krajín na svete a svoju ekonomiku čoraz viac prepája na tú našu európsku. Myslím si, že ide o veľmi dobrý nápad ako zo strany samotnej pani riaditeľky, tak aj od všetkých z nás, ktorý sme vznik samotného štúdia podporili. Verím, že aj ostatné bilingválne gymnázia si nájdu v Banskej Bystrici svoj vzor a zaradia výuku čínskeho jazyka do svojich osnov.

Podporuje Ministerstvo vnútra tento študijný odbor finančne či materiálovo?

Ministerstvo vnútra je zriaďovateľom všetkých štátnych bilingválnych gymnázií na Slovensku. Školám patriacim pod náš rezort sme nápomocní a zabezpečujeme ich materiálne a technické vybavenie. Avšak metodicky školy riadi ministerstvo školstva, preto aj samotné legislatívne procesy súvisiace s projektom experimentálneho overovania sú v kompetencii kolegov zo školstva ako aj Štátneho pedagogického ústavu, ktorý kontroloval a posudzoval všetky predmety v súlade s platnou legislatívou.

Ing. Rastislav Kopper

rodič:

Prečo ste sa rozhodli dať svoje dieťa na štúdium čínskeho jazyka?

Odpoviem Vám jedným slovom – perspektíva. Viac ako miliarda ľudí na svete hovorí čínskym jazykom, ekonomika Číny sa míľovými krokmi dostáva nielen do Európy a človek, ktorý ovláda čínsky jazyk môže mať úžasnú perspektívu. Ja dávam dieťa na toto gymnázium z Bratislavy a aktívne som sa osobne zaujímal o projekt, garancie, učebnice, možnosť internátneho ubytovania a pod.. Podľa môjho názoru ide o zodpovedne pripravený projekt.

Aký prístup od školy očakávate? Čo je podľa Vás zo strany školy potrebné zabezpečiť, aby žiaci úspešne školu absolvovali?

Opäť jedno slovné spojenie – kvalita vzdelávania. Kvalifikovaní učitelia, možnosť krátko i dlhodobých pobytov v Číne, uplatnenie absolventa na trhu práce, záruka medzinárodne platného certifikátu, istá miera exotiky.

Nevadí Vám, že dávate svoje dieťa na študijný odbor, ktorý prechádza ešte len experimentálnym overovaním?

Kvalitné veci sa nerodia ľahko. Viem, že aj samotné bilingválne štúdium prechádzalo najprv fázou experimentálneho overovania a napokon našlo svoje miesto v slovenskom vzdelávacom systéme. Gymnázium Mikuláša Kováča má trinásťročnú tradíciu s bilingválnym slovensko-španielskym štúdiom, ktorého kvalitu preverili viacerí moji priatelia a s dôverou mi ho odporúčali.

redakcia

PREMIÉRA

PONDELOK AŽ ŠTVRTOK
19:50

UTOROK AŽ PIATOK
11:00

REPRÍZA

TÉMA DŇA

S PETROM BIELIKOM

TA3
SPRAVODAJSKÁ TELEVÍZIA

www.ta3.com

SOŠ strojnícka v Skalici si systém duálneho vzdelávania chváli

Skalica je známa rozvojom strojárskej výroby, ktorú kontinuálne rozširuje a modernizuje najväčší zamestnávateľ v regióne, strojársky podnik INA SKALICA spol. s r.o.. Podnik už niekoľko rokov spolupracuje so Strednou odbornou školou strojníckou v Skalici, ktorá vychováva absolventov strojárskych učebných a študijných odborov podľa potrieb zamestnávateľa. Úzka a cielená spolupráca školy a podniku vyústila do rozvoja stredného odborného vzdelávania v systéme duálneho vzdelávania v najžiadanejšom strojárskom odbore v regióne, v štvorročnom študijnom odbore mechanik nastavovač.

Záujem zamestnávateľov o absolventov strojárskych odborov z roka na rok rastie s cieľom zabezpečiť nepretržitú prevádzku rozvíjajúcej sa strojárskej výroby na Slovensku. Potreba podnikov na kvalifikovanú pracovnú silu je oveľa vyššia ako je počet absolventov v odboroch technického zamerania. Stredná odborná škola strojnícka v Skalici sa rozhodla zabezpečiť kvalitnú prípravu budúcich strojárov v systéme duálneho vzdelávania s podnikom, s ktorým už niekoľko rokov spolupracuje vo výchove a vzdelávaní žiakov. Prvky duálneho vzdelávania vo výchovno-vzdelávacom procese reálne existovali a skalickí partneri vedeli, do čoho idú. Dlhoročné skúsenosti a výbornú spoluprácu využili na to, aby sa dostali ďalej ako iné školy v regióne. Vzdelávanie žiakov v systéme duálneho vzdelávania zabezpečuje podmienky prípravy pre budúce povolanie priamo u zamestnávateľa, ktorého požiadavky na zamestnanca sú úzko prepojené s teoretickou prípravou žiakov v škole. Žiaci majú vytvorené počas štúdia také podmienky, ktoré im zabezpečia kontinuálne vzdelávanie podľa potrieb zamestnávateľa bez potreby rekvalifikácie po ukončení štúdia. Zamestnávateľ si vychováva plnohodnotných odborníkov pre svoje potreby a žiak sa už počas štúdia oboznamuje s automatizovanou prevádzkou, v ktorej nájde možnosti ďalšieho uplatnenia. Žiak má počas stredoškolského štúdia zabezpečené materiálne a finančné benefity zo strany podniku a garanciu uplatnenia v praxi po úspešnom ukončení štúdia.

Podnik INA SKALICA spol. s r.o. investoval do modernizácie školiaceho strediska pre žiakov v systéme duálneho vzdelávanie a plánuje investovať aj v budúcnosti finančné prostriedky na zabezpečenie kvalitného prostredia v rámci praktického vyučovania. Žiaci počas odborného výcviku nadobúdali šesť mesiacov praktické zručnosti, základy ručného spracovania kovov a strojového obrábania v školských dielňach. Od 1.marca 2016 rozvíjajú svoje odborné vedomosti a zručnosti v priestoroch zmodernizovaného Školiaceho strediska INA SKALICA spol. s r.o., kde sa im venujú nielen majstri odbornej výchovy, ale aj inštruktori podniku. Školský vzdelávací program je nastavený tak, aby žiak dokázal teoretické vedomosti nadobudnuté v škole aplikovať pri svojej práci počas odborného výcviku v podniku. Inštruktori im pri tom odovzdávajú svoje dlhoročné skúsenosti z praxe, pomáhajú im adaptovať sa v reálnom pracovnom prostredí a vedú ich k zodpovednej práci. Majstri odbornej výchovy dohliadajú na to, aby odborné vzdelávanie prebiehalo v súlade so školským vzdelávacím programom a vzdelávajú žiakov podľa požiadaviek podniku s cieľom čo najlepšej odbornej prípravy pre prax. Žiaci majú možnosť oboznamovať sa s prácou na jednotlivých výrobných segmentoch, s podnikovou prevádzkou a novými technológiami strojárskej výroby.

Skalickí strojári rozbehli spoluprácu v oblasti duálneho vzdelávania viacerými smermi. Podnik zabezpečuje školenie majstrov odbornej výchovy a učiteľov odborných predmetov, podieľa sa na prezentácii školy a propagácii duálneho vzdelávania, optimalizuje svoje požiadavky na sieť odborov podľa reálnych požiadaviek podniku na kvalifikovanú pracovnú silu, materiálne a finančne podporuje školu. Podnik sa finančne podieľa na rozvojových projektoch školy. Zámerom školy a podniku je aj zlepšenie prípravy žiakov v oblasti aktívneho ovládania cudzích jazykov. Žiaci majú možnosť vzdelávať sa v nemeckom a anglickom jazyku, ktorých znalosť je nevyhnutná v oblasti ďalšieho vzdelávania, rozvoja odborných vedomostí a zručností na mnohých pracovných pozíciách vo výrobnom procese. Odborná príprava žiakov sa zlepšuje, o čom svedčia aj výsledky súťaží odborných vedomostí a zručností na krajskej a celoslovenskej úrovni. Riaditeľ podniku oceňuje úspešných žiakov a absolventov v rámci spoločných stretnutí so žiakmi a zástupcami školy.

Mnohí absolventi školy patria medzi najlepších zamestnancov podniku. Dôležité je hľadať spoločné cesty, ktoré privedú skalických partnerov k spoločným úspechom vo výchovno-vzdelávacom procese. Najdôležitejšie je vychovať odborne zdatných absolventov. Tí majú zabezpečiť budúcnosť strojárskej výroby v regióne. Škola v spolupráci s podnikom veľmi dobre rozbehla aktivity v uplatnení absolventov na trhu práce. Jej úlohou je vychovávať absolventov pre potreby prioritného zamestnávateľa a nie pre úrady práce. Systém duálneho vzdelávania je určite dobrá cesta k tomu, aby skalickí partneri uspokojili potreby zamestnávateľa.

Ing. Žaneta Sirková
SOŠ strojnícka Skalica

Žiaci počas odborného výcviku. Na SOŠ strojnícka v Skalici systém duálneho vzdelávania funguje už nejaký čas. Foto: autorka

Študenti SOŠ strojnícka Skalica počas praxe v podniku. Foto: autorka

OECD: Na Slovensku je dobrý zákon o odbornom

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) prezentovala v Bratislave svoje závery o slovenskom školstve. Paradoxne OECD pochválila mnohými kritizovaný systém normatívneho financovania a označila ho za prehľadný a flexibilný. Experti z OECD vyzdvihli aj dobré rozdelenie riadiacich kompetencií na regionálnej úrovni a úsilie štátu zlepšiť finančné ohodnotenie učiteľov.

Experti OECD vypracovali dve štúdie o zdrojoch v slovenskom školstve a o prehľadoch v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. V správe s názvom Prehľad o zdrojoch v školstve – Slovenská republika autori pozitívne hodnotili súčasný systém normatívneho financovania, ktorý považujú „za transparentný, dobre zavedený a poskytujúci školám vysoký stupeň finančnej autonómie“. Ako nedostatok však vidia nízky objem finančných prostriedkov vynakladaných na školstvo. V správe Zručnosti presahujúce rámec školy – Prehľad Slovenskej republiky pozitívne hodnotia vysoké percento žiakov v systéme stredného odborného školstva z celkového počtu stredoškolákov.

Zamerajte sa na zvýšenie platov učiteľov

Výsledky štúdií priblížil na seminári v Bratislave José Ángel Gurría, generálny tajomník OECD: „Slovensko by malo pokračovať v snahách o zvýšenie zdrojov na vzdelávanie v školách v absolútnej hodnote ako aj podielu na HDP. Slovensko dosiahlo moment, keď by mohlo konať a môže si to dovoliť vzhľadom na hospodárske podmienky a fiškálnu politiku vlády. SR by sa mala prioritne zamerať na rozšírenie predškolského vzdelávania a zvýšenie platov učiteľov a vedúcich pracovníkov školy.” Na Slovensku dáva štát na základné a stredné školy 2,5 % HDP, ale priemer v štátoch OECD dosahuje 3,5 %.

Pri financovaní materských škôl odporúča OECD presun finančnej zodpovednosti z obcí na štát. Organizácia taktiež upozorňuje na vytvorenie takých podmienok, aby škôlky mohli navštevovať všetky deti od troch do päť rokov. "Dôležité je financovanie predškolského vzdelávania. Hlavná zodpovednosť by mala prejsť z obcí na štát, pretože toto vzdelávanie je veľmi dôležité a nie vždy jednotlivé obce majú rovnakú schopnosť a záujem adekvátne podporiť toto vzdelávanie," dodal generálny tajomník OECD.

Viaceré racionalizačné opatrenia, ktoré by zvýšili efektivitu vynakladaných financií i kvalitu poskytovaného vzdelávania, navrhuje OECD realizovať v prípade siete škôl. Experti odporučili zlepšiť spoluprácu medzi zriaďovateľmi menších škôl, ktoré by sa mohli deliť o spoločné vybavenia, ako učebne, športoviská, ale aj o učiteľov. Ministerstvo školstva by malo podľa nich racionalizáciu podporiť prostredníctvom finančných nástrojov, ako napríklad stanovenie minimálnej veľkosti triedy, na ktorú ešte získa škola financie zo štátneho rozpočtu, či úpravu kompenzačného mechanizmu pre školy s počtom žiakov do 250.

Školy nebudeme rušiť mechanicky – reagoval minister na odporúčania OECD

Z hľadiska využívania zdrojov nás OECD pomerne tvrdo kritizovala za nekonsolidovanú školskú sieť. V rokoch 2003 – 2013 sa znížili počty žiakov o 26 %, ale počet škôl poklesol len o 10 % a počet učiteľov o 7 %. Na Slovensku má 2900 obcí vlastnú školu a podľa J. Á. Gurríu by malo dôjsť k zlučovaniu niektorých škôl v rámci racionalizácie systému a využitia zdrojov. V slovenských školách je v priemere 13 žiakov v triede a v krajinách OECD je priemerne 21 žiakov v jednej triede.

„Je to argument zo strany OECD, ale staviame sa k nemu veľmi opatrne a citlivo, aj vzhľadom na naše tradície. V žiadnom prípade nemôžeme mechanicky znižovať počet škôl a počet učiteľov. Musíme vytvoriť kritériá kvality. Akonáhle školy nebudú dodržiavať stanovené kritériá kvality, tak to bude dôvod pristúpiť k ďalším opatreniam. Na Slovensku má škola v obci nielen edukačnú úlohu, ale slúži aj širšej komunite a často aj kultúrnym aktivitám,“ zdôraznil minister školstva Juraj Draxler.

Rovnaká suma na žiaka štátnym a neštátnym školám?

Vláda by podľa expertov mala opätovne posúdiť svoju politiku poskytovania rovnakej sumy na žiakov neštátnym aj štátnym školám za predpokladu, že neštátne školy môžu vyberať školné. Poskytovanie tak značných dotácií všeobecne bohatším domácnostiam, aby mohli vystúpiť zo štátneho školského systému, nastoľuje otázky týkajúce sa rovnosti v prístupe k vzdelaniu. Prírastok nových cirkevných a súkromných škôl podnietený systémom financovania má za následok menšiu veľkosť škôl a tried, pričom stúpajúca nákladovosť nie je sprevádzaná badateľným zlepšením výsledkov žiakov. Konkurencia medzi štátnymi a neštátnymi školami je v mnohých ohľadoch nespravodlivá. Ide najmä o to, že súkromné a cirkevné školy dostávajú normatív žiaka štátnej školy a môžu si účtovať poplatky bez toho, aby sa štátne financovanie znížilo. Alternatívne by neštátne školy mohli dostávať rovnakú sumu verejnej dotácie iba dovtedy, kým nebudú vyberať školné. V takom systéme by neštátne školy mali svoju verejnú dotáciu zníženú pomerne k výške školného, ktoré si účtujú.

Z tlačovej konferencie ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR Juraja Draxlera (vpravo) a generálneho tajomníka OECD Ángela Gurríu (vľavo). Foto: TASR / Michal Svítok

Rezervy v rovnostia inkluzií žiakov

Školstvo v SR dosahuje viaceré významné úspechy. Podiel dospelej populácie (vo veku 25 – 64 rokov) s ukončeným stredoškolským vzdelaním patrí k najvyšším v rámci krajín OECD. Rovnako aj podiel mladých ľudí do 25 rokov veku so stredoškolským vzdelaním patrí medzi najvyššie spomedzi krajín OECD. Na druhej strane dosahujú žiaci na úrovni škôl rozdielne výsledky. Výsledky v medzinárodných meraniach naznačujú určité zlepšenie v čítaní a písaní na úrovni základnej školy, ale tiež niektoré problémy na stredoškolskej úrovni.

Takisto existujú aj zásadné výzvy týkajúce sa rovnosti v prístupe k vzdelávaniu. Lokalita školy (mestská alebo vidiecka oblasť) a sociálnoekonomické zázemie žiakov majú značný vplyv na výsledky žiakov. Ďalšie obavy, na ktoré upozornili experti OECD sa týkajú silnej sociálnej selektivity školského systému, vrátane neoprávneného umiestňovania žiakov do špeciálnych škôl. Navyše, hlavnou politickou výzvou zostávajú slabé vzdelávacie výsledky rómskej menšiny. K rezervám slovenského školstva má patriť nedostatočná inklúzia detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zo sociálne znevýhodneného prostredia. Kritiku si vyslúžilo oddelenie (z hľadiska kompetencií a financovania) systému špeciálnych škôl od bežných, čo vraj výrazne obmedzuje možnosti ich spolupráce. Autori správy tu navrhujú okrem iného aj doplnenie funkcie špeciálnych škôl o metodické poradenstvo poskytované bežným školám pri integrácii žiakov so ŠVVP. Dobrou správou však je, že u nás narastá uvedomenie si potreby zabezpečovať rovnaké šance pre všetky deti.

Ocenenie autonómie škôl

Správa oceňuje značnú autonómiu škôl pri prijímaní učiteľov, ako aj na rozvíjanie kompetencií pedagogického zboru v súlade s plánmi rozvoja školy. Zmeniť by sa mal podľa nej systém prípravy budúcich učiteľov, do ktorého by sa mala vniesť väčšia selekcia pri výbere študentov a viac praxe. Reformu si vyžaduje aj systém kontinuálneho vzdelávania, ktorý síce na jednej strane vytvára dostatok možností pre kariérny rozvoj učiteľov, ale by mal byť oddelený od systému príplatkov a rovnako nedostatočná je aj miera zapojenosti pedagógov do tohto systému.Veľký priestor venujú autori správy aj riaditeľom škôl, ktorým podľa nich patrí kľúčová, strategická a rozvojová úloha v škole. Pri nich oceňujú ich široké

vzdelávaní, ale máte veľa malých škôl

kompetencie a objektivizovaný systém ich výberu, na druhej strane konštatujú, že táto pozícia je v systéme školstva málo atraktívna, ponúka slabé možnosti kariérneho rozvoja a nie je dostatočne ohodnotená ani finančne.
Riaditeľ školy na Slovensku je podľa OECD vnímaný ako rozšírená funkcia učiteľa a nemá jasne odlíšené profesionálne postavenie.

Duálne vzdelávanie
Podiel dospelej populácie s ukončeným stredoškolským vzdelaním síce patrí k najvyšším v rámci OECD. „Na druhej strane však potrebujeme navyšovať počet študentov v duálnom vzdelávaní," povedal počas stretnutia s predstaviteľmi OECD J. Draxler. Odborníci OECD sa zaoberali aj systémom odborného vzdelávania na Slovensku, v ktorom bol novým zákonom v roku 2015 zavedený duálny systém prípravy žiakov s výraznejším zapojením firiem do vzdelávacieho procesu.
V správe Zručnosti presahujúce rámec školy – Prehľad Slovenskej republiky pozitívne hodnotia vysoké percento žiakov v systéme stredného odborného školstva z celkového počtu stredoškolákov, v ktorom patríme medzi prvých päť krajín v rámci OECD. Takisto dosahujeme nadpriemerné hodnoty v ukazovateli úspešnosti ukončenia stredoškolského vzdelávania.
Autori prehľadu ocenili aj zhodu kľúčových partnerov na potrebe reforiem v odbornom vzdelávaní, čo sa napokon prejavilo aj pri schválení nového zákona. Materiál na druhej strane konštatuje, že na Slovensku sa vzdeláva v prostredí podnikov malá časť žiakov, čo sa však už začína meniť po zavedení duálneho systému vzdelávania. Slabo rozvinuté je u nás vyššie odborné vzdelávanie, ktorému by Slovensko podľa OECD malo venovať väčšiu pozornosť. Slabinou nášho systému je aj nedostatok informácií o absolventoch a ich ďalšom profesijnom uplatnení, ako aj nedostatočné skúsenosti z praxe u učiteľov odborných predmetov a majstroch odbornej výchovy a obmedzené možnosti získať ich v reálnom prostredí.

Obe správy, spomínané v texte vznikli ako výstupy dvoch projektov, do ktorých sa Slovenská republika zapojila ešte v roku 2013. Projekty boli finančne podporené zo strany Európskej komisie, ktorá bola zapojená aj do procesu plánovania. Koordináciu práce v rámci SR zabezpečovali Inštitút vzdelávacej politiky a Sekcia regionálneho školstva MŠVVaŠ SR.

Milica Šarmírová

Šikana v škole - študenti šikanujú aj učiteľov

Súčasný klesajúci status učiteľa v spoločnosti sa zobrazuje aj na správaní detí v školách. Šikanovanie sa nedeje len medzi žiakmi, obete sú často aj učitelia. Vyplýva to z výskumu „Agresivita, agresívne správanie žiakov a šikanovanie učiteľov žiakmi v súčasnej škole", ktorému sa venoval kolektív autorov Linda Caková, Igor Bittner a Henrieta Roľková z Paneurópskej vysokej školy. Tému prezentovali v rámci druhého ročníka medzinárodnej konferencie SPAY – Social Pathology Among Youth, ktorá sa primárne venovala sociálnej patológii medzi mladými, no zaoberala sa aj problémami školopovinných detí v rozvodovom spore, vzťahmi v rodinách, morálnymi kompetenciami žiakov či šikanovaním medzi deťmi.

Kolektív autorov výskumu tvrdí, že šikanovanie učiteľa je správanie, ktorého cieľom je ublížiť, ohroziť alebo zastrašiť učiteľa. Žiaci učiteľom často nadávajú, vysmievajú sa im, vykrikujú počas vyučovania, nerešpektujú učiteľa, dokonca v niektorých prípadoch ich fyzicky napadnú. Pri zisťovaní na vzorke 57 učiteľov troch základných a dvoch stredných škôl v Bratislave zistili výskyt agresie u žiakov voči učiteľom základných aj stredných škôl. Výskyt agresie u žiakov potvrdilo 92 percent učiteľov základných škôl a 74 percent učiteľov stredných škôl.
Ako uviedla Caková, najčastejšie sa vyskytujúca forma agresívneho správania žiakov je ignorovanie. Označilo ju 26 percent učiteľov základných škôl a 39 percent učiteľov zo stredných škôl. Z výskumu vyplýva, že najčastejšie sa šikanovanie deje práve v triede.
Ako autori dodávajú, v mnohých prípadoch takéto priznanie považuje učiteľ za profesionálne zlyhanie, šikanovanie ho tak môže dohnať až do zúfalstva a odchodu zo zamestnania. Podľa kolektívu autorov nesú agresívni žiaci podobné osobnostné charakteristiky, medzi ktoré patrí znížená úroveň inteligencie, vysoká impulzivita, hyperaktivita, nesústredenosť, emocionálna labilita, sklon ku skratkovitému jednaniu, znížené sebaovládanie a sebakontrola, slabé sociálne a komunikačné zručnosti, nižšia tolerancia k správaniu iných, nižšia zodpovednosť za svoje správanie a konanie a slabé rozlišovanie medzi dobrom a zlom.
V pozadí agresorov je najmä rodinná výchova a sociálne prostredie, v ktorom žijú. Vo výskume to uviedlo 46 percent učiteľov základných škôl a 31 percent učiteľov stredných škôl. Dôvodom môže byť chýbajúca pozornosť zo strany rodičov. Medzi ďalšie dôvody patrilo aj súčasné postavenie učiteľov v spoločnosti, čo uviedlo 26 percent učiteľov základných škôl a 20 percent učiteľov stredných škôl. Vplyv médií označilo 18 percent učiteľov základných škôl a 23 percent učiteľov stredných škôl. „Status učiteľ klesá. V minulosti mal status v spoločnosti a v dnešnej dobe napriek snahe učiteľov ich žiaci majú v podstate za nič," uviedla Caková.

Zdroj: SITA

Ilustračné foto, zdroj: TASR/Daniel Veselský

Finančná gramotnosť nie je iba o matematike

Spočítať peniaze v peňaženke je jednoduché. Zložitejšie je už zaobchádzanie s nimi, pochopenie princípu bohatstva a chudoby či súvislostí spojených s bankou alebo poisťovňou. To všetko a omnoho viac v sebe skrýva téma finančnej gramotnosti. Metodicko-pedagogické centrum (MPC) v uplynulých dňoch vzdelávalo v tejto oblasti viac ako 130 učiteľov zo Žilinského a Trnavského kraja.

Seminár k finančnej gramotnosti v Žiline organizovalo MPC 8. a 9. marca 2016 v spolupráci so Štátnym pedagogickým ústavom a tešil sa skutočne enormnému záujmu. Vzdelávať sa prišlo až 110 učiteľov.

Podľa lektorky seminára Moniky Reiterovej je v súvislosti s finančnou gramotnosťou najväčším problémom nezodpovednosť mladých ľudí nielen vo vzťahu k narábaniu s financiami, ale všeobecne vo všetkých oblastiach. Za ideálne riešenie tohto problému považuje práve kombináciu vyučovacích hodín zameraných na finančnú gramotnosť so správnym vedením mladých zo strany rodiny.

Seminár bol rozdelený na šesť oblastí. Okrem teórie o vreckovom, výdavkoch, nákupoch, výmennom obchode či bankovkách boli učitelia zapojení aj do aktivít, ktoré môžu využívať na svojich vyučovacích hodinách. Išlo napríklad o hru na stredoveké trhovisko, v ktorej si mohli zážitkovou formou vyskúšať, ako fungoval v minulosti výmenný obchod, alebo sa zahrali na poisťovňu. Na vlastnej koži si tiež vyskúšali aktivitu zameranú na ochranu osobných údajov na sociálnych sieťach.

„Interaktívny seminár mi ponúkol portfólio pestrých aktivít, ktoré budem vo väčšej miere využívať pri práci s deťmi," potvrdila účastníčka Ivana Valientíková.

Medzi učiteľmi rezonuje mylná predstava o tom, že finančná gramotnosť súvisí iba s matematikou. Finančná gramotnosť má prieniky s mnohými vyučovacími predmetmi, prioritne však s etickou výchovou, občianskou náukou, vlastivedou i ďalšími prierezovými témami, najmä s environmentálnou a mediálnou výchovou.

Ilustračné foto: TASR/František Iván

Nadchli sa

Finančná gramotnosť bola v tomto týždni témou seminára aj v Trnavskom kraji. Zorganizovali ho regionálne pracovisko Metodicko-pedagogického centra v Trnave, Mestský úrad Skalica a Spoločný školský úrad v Skalici 8. marca 2016. Zúčastnilo sa ho 22 riaditeľov a zástupcov základných škôl z okresov Skalica a Senica. Učitelia si osvojili a prehĺbili informácie z problematiky finančnej gramotnosti i spôsob, ako v praxi implementovať tému do jednotlivých predmetov a tematických celkov.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Národný štandard finančnej gramotnosti vymedzuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

Semináre a vzdelávania k finančnej gramotnosti organizujú pracoviská Metodicko-pedagogického centra na základe záujmu zo strany škôl, ale i požiadavky zo strany Národného štandardu finančnej gramotnosti.

Zdroj: MPC

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

mpc METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Škola remesiel ÚĽUV je v kurze, prešli ňou tisícky detí a dospelých

Už takmer 1100 detí a 1660 dospelých absolvovalo od roku 2005, kedy v Banskej Bystrici vznikla regionálna pobočka Ústredia ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV), kurzy remesiel. Ľudia sa najviac zajímajú o prácu na hrnčiarskom kruhu, rezbárstvo a textilné techniky.

Ako povedala riaditeľka Centra remesiel ÚĽUV v Banskej Bystrici Katarína Chruščová, až do roku 2012 záujem o kurzy neustále stúpal, potom sa zastabilizoval, ale v niektorých kurzoch stále dopyt prevyšuje ich kapacitné možnosti. Zvýšený záujem o výučbu tradičných remesiel, ale aj ľudovej hudby, spevu či tanca deklarujú v posledných rokoch aj viacerí remeselníci či nositelia tradícií. Tradičnej výrobe, ale napríklad aj tancu, sa pritom chce venovať nielen mládež a deti, ale čoraz viac aj dospelí.

Škola remesiel ÚĽUV nadviazala v 90. rokoch uplynulého storočia na systematickú prácu svojich predchodcov, pracovníkov ústredia, ktorí boli od roku 1945 neustále v kontakte s tradičným výrobcami či výrobnými družstvami a pre ľudových remeselníkov organizovali zveľaďovacie kurzy. Školy remesiel vznikli takto postupne v Bratislave (1999), Banskej Bystrici (2005) a v Košiciach (2013).

Škola remesiel ÚĽUV sa začiatkom tohto roku vôbec ako prvá dostala na Zoznam najlepších spôsobov ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva.

Zdroj: TASR

Ilustračné foto: TASR/Daniel Veselský

Žiaci si môžu preveriť svoje finančné vedomosti v súťaži

Nadácia PARTNERS a webový portál www.dobre-napady.sk spúšťajú i v tomto školskom roku finančno-vedomostnú súťaž KAM SA MINCE KOTÚĽAJÚ. Súťaž odštartuje 1. apríla 2016.

Zámerom súťaže je vzbudiť u žiakov záujem o problematiku finančnej gramotnosti a zároveň rozšíriť ich vedomosti v oblasti financií a hospodárenia s nimi. Súťaž je určená žiakom II. stupňa ZŠ a príslušných ročníkov 8-ročných gymnázií s odporučením pre siedmy, ôsmy a deviaty ročník, prípadne sekundu, terciu a kvartu.

Druhý ročník súťaže Kam sa mince kotúľajú bude prebiehať formou online testu od 1. 4. 2016 do 30. 4. 2016. Do súťaže budú zaradení žiaci, ktorí sa v stanovenom termíne po vyplnení online testu zaregistrujú na webovej stránke www.dobre-napady.sk. Test bude obsahovať tri témy, každú s piatimi podotázkami. Žiaci budú v rámci jednotlivých úloh vyberať jeden správny variant odpovede z viacerých ponúkaných možností.

Pozvánka na odborný seminár pre školských knihovníkov

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici pozýva školských knihovníkov na celoslovenský seminár, ktorý bude zameraný na vedenie odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školských knižníc.

Podujatie sa uskutoční 7. apríla 2016 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici.

Záujemcovia sa môžu zaregistrovať do 30. marca 2016 prostredníctvom internetovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice www.spgk.sk. Účasť na seminári je bezplatná. Kapacita seminára je obmedzená.

Zdroj: MŠVVaŠ SR

SLOVENSKÁ PEDAGOGICKÁ KNIŽNICA

Súťaž KRÍŽOVKA - Vyhrajte KNIHU

Jan Masaryk: "Dokiaľ budeme generálom platiť viac ..."

Alnitak, enji, kont	1	prezývka Američana v Európe	1 001 (rím.)	okradol		druh montovaného domu	hlávková zelenina	druh expresného vlaku	4	hviezda v súhvezdí Orión
zn. namáčacieho prášku					čistidlo na okná					
mužské meno					postava z Predanej nevesty / vypekaj					
existuj			úžeh / odroda nikelínu					cín (zn.) / zmrzlina, po nem.		
	uzol z vlasov	výzva / 2					Eur. vzdeláv. inštitút / 3			
pracovník kotolne						nie je / rastlinné maslo				
vyvaľoval oči					časť odevu / chránená oblasť					
spojovací klinec				české mesto / povala, po česky				Európska komisia / napíňal		
EČV okr. Trnava			zhanob / hra, po angl.						vzdychá	5
	vlastné ja / sonda				ulom / osobné zámeno					
na ľavú stranu						studňa v Mauretánii / nech, po česky				
ženské meno (23. 2.)							prezývka prezidenta Einsenhowera			
gitovať							starorím. ochranný domáci bôžik			

Pripravil: Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, www.szhk.sk

Autor: M. Kupčo

Tajničku nám pošlite do 10. apríla 2016 na korešpondenčnú adresu redakcie: **Učiteľské noviny o.z., Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava.**

Správne znenie tajničky môžete posielať aj na mailovú adresu redakcie: **redakcia@ucn.sk.**

Do predmetu mailu uveďte Súťaž KRÍŽOVKA.

Troch súťažiacich, ktorí pošlú správne znenie tajničky, odmeníme zaujímavými knižnými titulmi. Výhercov uverejníme v nasledujúcom čísle Učiteľských novín a tiež na našej webovej stránke **www.ucn.sk.**

Účasťou v súťaži dáva každý súťažiaci súhlas na uverejnenie a použitie svojich osobných údajov.

Výhercovia z februárového čísla

Správne znenie krížovky z februárového čísla Učiteľských novín znie: **Učiteľka je fajn, najmä keď ju v sobotu vidím na svahu.**

Mená výhercov:
Martina Hucíková, Trstená
Eva Bátorová, Prievidza
Štefánia Mrozeková, Kežmarok.

Výhercom srdečne blahoželáme.

Tucet talentovaných študentov získalo finančnú pomoc

Mladí slovenskí študenti stredných a vysokých škôl si prevzali finančné granty z AXA Nadačného fondu v Nadácii Pontis. Grantový program AXA Nadačný fond v Nadácii Pontis už piaty rok podporil sumou 17-tisíc eur 12 slovenských talentovaných mladých študentov stredných a vysokých škôl, ktorí si v marci v Bratislave, osobne alebo v zastúpení svojich rodičov, prevzali ocenenia. Cieľom grantov bolo pomôcť rozvinúť talent mladých ľudí do 26 rokov, ktorí túžia na sebe pracovať, no brzdí ich nedostatok peňazí. Svoje projekty obhájili mladí nadaní umelci, vedci, biológovia, ekológovia či medici. Finančné granty budú mladým študentom z rôznych vedných odborov slúžiť na pokrytie finančne nákladného štúdia, projektu a rozvoja ich ďalšieho vzdelávania. Pre týchto mladých ľudí je ich štúdium aj zároveň záľubou a finančná pomoc im poskytne realizáciu ich snov.

Pomáha ľuďom získať druhú šancu na život

„Mojím cieľom je pomáhať ľuďom a preto som sa rozhodol študovať medicínu," uviedol Illia Leshchenko, ktorý študuje na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave. Aj on je jedným z 12-tich mladých talentovaných ľudí, ktorí získali grant AXA nadačného fondu. Ten ich má podporiť na ceste ku kariérnym snom. 23-ročného Illiu pôvodom z Ukrajiny zaujala práca docenta Doležala, ktorý implantuje protézy tváre ľudom. „Ľudia, ktorí z rôznych dôvodov stratili časť svojej tváre, majú úplne zničený sociálny život. Cieľom môjho projektu je, aby sa mohli vrátiť do spoločného života a získali nový cieľ svojho života prostredníctvom implantovaných protéz tváre," vysvetlil Illia, ktorý získaný grant použije na financovanie posledného roka svojho štúdia.

Chce ostať na Slovensku a pomáhať ľudom, ktorí ho teraz vzdelávajú

Na Slovensku je momentálne okolo 20 prípadov ľudí, ktorý stratili časť svojej tváre a Illiovi sa dokonca podarilo zúčastniť jednej z úspešných operácií. „Pán docent Doležal operoval mladú ženu, ktorá z dôvodu rakoviny kože stratila vonkajší nos. Táto žena predtým odmietala chodiť von, hoci aj na nákup do potravín, lebo sa hanbila. Počas operácie jej pán docent dal tri implantáty do tváre a dnes už ani z diaľky jedného metra nie je vidieť, či je nos pravý alebo nie. Mladá žena je po operácii spokojná, chodí von a dostala druhú šancu na život," opísal Illia Leshchenko, ktorý plánuje po skončení školy ostať na Slovensku a pomáhať ľudom, ktorí ho teraz vzdelávajú.

Nadaný Matej by nemal šancu študovať v zahraničí

„Matej už ako malý chlapec chcel byť murárom. Na karnevale v materskej škôlke bol oblečený ako murár. Postupne ako rástol, zmenil murárčinu za stavebníctvo a momentálne študuje stavebné inžinierstvo vo Veľkej Británii," uviedla mama 18-ročného Mateja Kopeckého, ktorý taktiež získal grant AXA nadačného fondu na podporu talentu. Mama nadaného chlapca dodáva, že byť rodičom nadaného dieťaťa je z finančnej stránky veľmi náročné. „Nakoľko máme 9 detí, jeho požiadavku štúdia v zahraničí sme považovali za nemožnú, hoci je veľmi nadaný a cieľavedomý. Preto sme veľmi vďační tomuto fondu, že môže študovať v zahraničí," dodala jeho mama. Matej už má za sebou prvý semester, ktorý ukončil hodnoteniami „A", čo znamená nad 70 percent.

Študuje na Cambridge aj vďaka stredoškolskému učiteľovi

Štúdium v zahraničí by si bez grantu nemohol dovoliť ani 19-ročný Štefan Stanko, ktorý študuje prírodné vedy na Univerzite v Cambridgei.

„Števko mal výborného stredoškolského profesora, ktorý ho viedol k prírodným vedám a vďaka tomu sa zúčastnil na niekoľkých celosvetových medzinárodných chemických olympiádach. Získal zlatú medailu vo Vietname v Hanoji, bronzové medaily v Moskve a Azerbajdžane a už ako 15-ročný bol na celosvetovej súťaži v Juhoafrickej republike, kde získal striebornú medailu.

Všetko zásluhou stredoškolského profesora, ktorý ho podchytil a viedol ho k tomu. Je to veľká radosť. Páči sa mu tam a sme teda aj my spokojní doma. Finančný grant bude slúžiť na pokrytie jeho štúdia," vysvetlila jeho mama.

AXA Nadačný fond v Nadácii Pontis je určený pre študentov základných, stredných či vysokých škôl do 26 rokov.

Mladým talentovaným ľuďom umožňuje získať peniaze na zmysluplné projekty z oblasti vzdelávania, prírodných či humanitných vied. Peniaze môžu študenti čerpať aj na technické a komunikačné zabezpečenie projektu alebo účasť na vedeckých konferenciách a seminároch. Podmienkou získania grantu je výborný študijný prospech, preukázanie sa účasťou na odborných súťažiach či angažovanie sa v záujmových činnostiach. Počas piatich rokov fungovania podporil fond 60 študentov celkovou sumou vyše 108-tisíc eur.

pontis

Finalisti piateho ročníka AXA Nadačného fondu v Nadácii Pontis

Matej Kopecký, 18 rokov
Matej študuje Civil Engineering (ekvivalent k Pozemnému staviteľstvu) na zahraničnej univerzite vo Veľkej Británii.

Martin Kubenka, 15 rokov
Martin navštevuje Základnú umeleckú školu Karola Pádivého v Trenčíne, kde študuje hudobný odbor violončelo a bicie nástroje.

Štefan Stanko, 19 rokov
Štefan v októbri 2015 nastúpil do prvého ročníka štúdia prírodných vied na Univerzite Cambridge.

Martina Loncová, 16 rokov
Martina študuje na Gymnáziu sv. Mikuláša v Prešove, na ktorom sa venuje projektu fytoremediácie pomocou hydropónie (čistenie pôd pomocou vysadenia rastlín na kontaminovanej pôde).

Silvia Hnátová, 22 rokov
Silvia sa v rámci svojho výskumného projektu venuje štúdiu neurodegeneratívneho ochorenia, amyotrofickej laterálnej sklerózy (ALS), na zahraničnej univerzite.

Jana Čorňáková, 16 rokov
Janka pracuje už dlhšiu dobu na výskume sekundárnych metabolitov (SM) ktoré predstavujú jednu z málo prebádaných oblasti v rámci biológie.

Illia Leshchenko, 23 rokov
Aktuálna téma jeho výskumu a diplomovej práce sa zaoberá hľadaním možností zlepšenia socializácie ľudí so závažnými defektami tváre rôznej etiológie a jeho cieľom je získať licenciu lekára.

Roman Ruhig, 25 rokov
Cieľom jeho projektu je riešenie udržateľnej architektúry s integrovaním technológii, ktoré využívajú obnoviteľné zdroje energií k eliminácii primárnych energií, ktoré zaťažujú životné prostredie.

Peter Nociar, 16 rokov
Peter sa venuje Mokradi Béter v oblasti priemyselnej zóny a plánuje pokračovať v monitoringu fauny, určiť eutrofizáciu a saprobitu v mokradi a pomôcť zorganizovať ornitologický tábor s krúžkovaním vtáctva.

Silvia Bednarčáková, 18 rokov
Silvia študuje na Gymnáziu sv. Mikuláša v Prešove a cieľom jej práce je zmapovať a zhodnotiť výskyt toxických látok v okolí mesta Strážske a Zemplínskej Šíravy a následne demonštrovať bioremedačný postup na báze aplikácie drevokazných húb.

Ján Révay, 23 rokov
Ján študuje matematické štruktúry na Univerzite Karlovej a svojim štúdiom sa pripravuje práve na hľadanie aplikácií výpočtovej logiky v medicíne.

Denis Marko Dubjel, 17 rokov
Denis je nadaný akordeonista, ktorý má v pláne zúčastniť sa na medzinárodných akordeónových súťažiach a nadviazať tak na doterajšie úspechy.

Spojená škola v Detve finišuje s Nórmi s projektom moderného vzdelávania

Do záverečnej fázy sa v týchto dňoch dostal projekt Spojenej školy – Obchodnej akadémie v Detve, realizovaný v rámci Štipendijného programu EHP Slovensko. V spolupráci s nórskou školou Charlottenlund videregaende skole v Trondheime detvianska stredná škola už viac ako rok pracuje na aktivitách projektu Moderné technológie a moderné vzdelávanie.

Ako uvádza webová stránka školy, hlavným zámerom projektu je využívanie informačných a komunikačných technológií vo vyučovacom procese. Študenti oboch škôl sa v rámci projektu venovali viacerým témam, ako životné prostredie, cestovný ruch či pozoruhodnosti oboch regiónov.

Spoločné mobility

Počas realizácie projektu zorganizovali štyri spoločné mobility pre 24 žiakov a deväť pedagogických zamestnancov. Prvá mobilita sa uskutočnila v Detve, kde žiaci vytvárali prvé kontakty a spoločne spoznávali tradície a krásy Podpoľania. Navštívili miestnych remeselníkov, previezli sa na koníkoch i historickou železničkou a kreativitu preukázali pri maľovaní detvianskych krížikov.

O mesiac nasledovalo druhé stretnutie, ktoré sa uskutočnilo v nórskom Trondheime. Slovenských žiakov čakal týždeň skvelých zážitkov – raftovania vo fjordoch, člnkovania na otvorenom mori či dobrodružných aktivít v nórskej prírode. Súčasťou mobility bola tiež spoločná vedomostná súťaž o oboch krajinách spojená s prezentáciou zaujímavých regiónov.

Tuhá zima v Nórsku

V tomto školskom roku na jeseň zavítali študenti z Detvy do Trondheimu, aby zažili tuhú nórsku zimu a približujúce sa krátke polárne dni. Táto mobilita bola predovšetkým pracovná. Žiaci i učitelia pripravovali spoločné výstupy pomocou informačných a komunikačných technológií ako trojjazyčný slovník cestovného ruchu či letáky o turistických pozoruhodnostiach.

Nóri u nás

Posledné spoločné stretnutie sa konalo druhý februárový týždeň 2016 opäť na Slovensku. Tento raz do Detvy zavítali pedagogickí zamestnanci z Nórska, ktorí sa venovali porovnávaniu národných systémov odborného vzdelávania a ďalšej spolupráci pri spoločných aktivitách a projektoch.

Výsledky projektu zároveň prezentovali ďalším školám v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK. Detvianska škola považuje celý projekt za ďalšiu veľmi úspešnú aktivitu školy v rámci širokej medzinárodnej spolupráce.

Projekt podporil komunikáciu a spoluprácu mladých ľudí z dvoch rôznych krajín a umožnil im realizovať spoločné aktivity, pri ktorých mohli prejaviť svoje záujmy a zručnosti.

Vzájomné spoznávanie dvoch odlišných kultúr umožnilo lepšie pochopiť odlišnosti a nájsť spoločné znaky.

Všetci účastníci získali certifikát a Europass mobilita, ktorým získali konkurenčnú výhodu na trhu práce.

Zdroj: TASR

Školáci pijú nadpriemerne veľa sladených nápojov

Mladí ľudia na Slovensku pijú v porovnaní s ich rovesníkmi z ostatných krajín Európy a Severnej Ameriky nadpriemerne veľa sladených nápojov. Na Slovensku pije každé štvrté dievča a každý tretí chlapec vo veku 15 rokov sladené nápoje každý deň, kým napríklad na Ukrajine je to len 12 percent dievčat a 17 percent chlapcov a vo Fínsku len jedno percento dievčat a päť percent chlapcov. Vyplýva to z Medzinárodnej štúdie Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC), ktorá informuje o zdraví a správaní školákov z viac než 40 krajín Európy a Severnej Ameriky. Výskum sa zameriaval na zdravie, životný štýl a rizikové správanie u žiakov základných škôl vo veku 11, 13 a 15 rokov. Štúdiu uskutočnili v školskom roku 2013/2014, dotazník na Slovensku vyplnilo 10 179 žiakov.

„Medzinárodná správa sumarizuje a vyhodnocuje údaje od 219 460 školákov a na jej príprave sa podieľalo viac ako 300 výskumníkov. Vďaka nej vieme, ako sa slovenskí školáci líšia od svojich rovesníkov v ostatných krajinách i to, ako sa mení ich zdravie a vzorce správania," uviedla koordinátorka slovenského HBSC tímu a prednostka Ústavu psychológie zdravia Lekárskej Fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Andrea Madarasová Gecková.

Slovenské deti fajčia viac

Slovenskí školáci majú v porovnaní s priemerom HBSC krajín tiež častejšie skúsenosti s užívaním tabaku, a to najmä vo veku 13 a 15 rokov. Kým na Slovensku fajčí aspoň raz týždenne 18 percent dievčat a 16 percent chlapcov vo veku 15 rokov, vo Veľkej Británii je to len osem percent dievčat a šesť percent chlapcov a v Nórsku len tri percentá dievčat a päť percent chlapcov.

Nadhmotnosť a obezita je u slovenských školákov vo všetkých vekových skupinách na úrovni HBSC priemeru. Výskyt nadhmotnosti a obezity nepresiahol v skupine dievčat 10 percent a v skupine chlapcov sa pohyboval medzi siedmimi percentami pri 11-ročných a 15 percentami pri 15-ročných.

Slovenskí chlapci sa radi bijú

Podľa výskumu sa slovenskí chlapci zapájajú do bitky častejšie ako ich rovesníci z ostatných krajín. Kým každý piaty slovenský chlapec vo veku 13 a 15 rokov sa zapojil do bitky aspoň 3-krát v uplynulom roku, vo Fínsku je to len sedem až osem percent chlapcov v tomto veku.

Alarmujúcim zistením je vysoký výskyt aktérov šikanovania medzi slovenskými školákmi. K šikanovaniu spolužiakov sa na Slovensku priznalo 11 percent dievčat a 17 percent chlapcov vo veku 15 rokov, v Českej republike to boli len tri percentá dievčat a päť percent chlapcov.

Slovensko patrí tiež do prvej desiatky krajín podľa počtu žiakov, ktorí sa venujú fyzickej aktivite každý deň. Slovensko sa však umiestnilo v prvej desiatke krajín aj podľa počtu žiakov, ktorí strávia pri televízii dve a viac hodín denne. Opačná situácia bola v Maďarsku, ktoré sa zaradilo medzi krajiny s najnižším počtom školákov tráviacich nadmerné množstvo času pri televízii.

Komunikácia s rodičmi

Výskum tiež odhalil, že slovenským školákom sa v porovnaní s ich rovesníkmi z iných krajín komunikuje s matkou aj otcom ťažšie.

Umiestnili sa v týchto indikátoroch medzi 10 krajinami s najnižším počtom školákov, ktorí uviedli, že ich komunikácia s matkou aj otcom je ľahká. Kým na Ukrajine a v Maďarsku až 70 percent chlapcov a 81 percent dievčat vo veku 15 rokov považuje komunikáciu s otcom za ľahkú, na Slovensku je to len 40 percent chlapcov a 64 percent dievčat.

Štúdia sa tiež venovala spokojnosti žiakov so školou.

Slovensko aj Česká republika patria ku krajinám s najnižším počtom školákov, ktorým sa páči v škole a ktorí vnímajú, že ich spolužiaci sú priateľskí a milí.

Opačná situácia je napríklad v Maďarsku, Poľsku a Ukrajine, ktoré sa vyznačovali nadpriemerne vysokou mierou spokojnosti školákov so školou, a to napriek tomu, že vnímaná opora spolužiakov bola vzhľadom k ostatným krajinám HBSC podpriemerná.

Zdroj: SITA

Ojedinelé univerzitné pracovisko oslavuje štvrťstoročie svojej existencie

Pred 25 rokmi vznikla ojedinelá vysokoškolská inštitúcia európskeho a možno aj svetového rozmeru.Vznik Katedry rómskej kultúry v roku 1990 v Nitre je spojený s reakciou na potreby praxe, ktorá si nevyhnutne vyžadovala kvalifikovaný personál spôsobilý zlepšovať spolužitie Rómov a majority na Slovensku, zaťaženého ekonomickými, sociálnymi a kultúrno-civilizačnými problémami. Založením Katedry rómskej kultúry sa vytvoril prvý veľký predpoklad k tomu, aby sa na Pedagogickej fakulte pod vedením dekana prof. Ing. Jozefa Pastiera, CSc. vychovávala všestranne schopná rómska inteligencia pre výkon takých spoločenských funkcií, ktoré v tej dobe prax citeľne postrádala.

Prvým študijným programom, ktorý sa realizoval v rámci magisterského stupňa štúdia, bolo „učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ so zameraním na rómsku kultúru.“ Vzdelávanie zabezpečovali šiesti pedagógovia. Okrem zakladajúcich členov katedry PhDr. Karola Semana a PhDr. Ivana Mačuru, to boli PhDr. Alexander Berki CSc., Stanislav Filipko, PhDr. Klára Orgovánová a PhDr. Dezider Banga. Katedra v plnom rozsahu akceptovala učebné plány a osnovy učiteľstva pre 1.stupeň ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským. Pedagógovia však vyučovali špecifické predmety, ktoré sa týkali rómskej národnostnej menšiny žijúcej na Slovensku a to predmet Romistika, Rómsky jazyk a Sociológia výchovy aplikovaná na rómsku populáciu. Išlo o výnimočnú situáciu a prelomovú myšlienku, keďže sa začali od tohto obdobia po prvýkrát na Slovensku vyučovať na akademickej pôde predmety s romologickým zameraním.

Od roku 1990 do roku 2000 patrila Katedra rómskej kultúry pod Pedagogickú fakultu a okrem spomínaného študijného programu Učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ so zameraním na rómsku kultúru, ponúkala v ďalších rokoch akreditovaný program pod názvom Sociálna práca so zameraním na rómske spoločenstvo v magisterskom stupni štúdia a Osvetová práca so zameraním na rómske spoločenstvo v bakalárskom stupni štúdia. Pribudli teda študijné programy, ktoré bolo možné študovať v externej forme aj na detašovaných pracoviskách, ktoré boli založené v Spišskej Novej Vsi (1995) a v Lučenci (2002).Na základe získanej kvalifikácie sa absolventi týchto programov uplatnili v odborných a riadiacich funkciách škôl, špecializovaných zariadeniach a ústavoch, ako aj na úradoch orientovaných na výchovu a vzdelávanie. Celkovo išlo o 412 absolventov bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia v dennej a externej forme, ktorí sa uplatnili v profesionálnom živote a svojou odbornosťou naďalej prispievajú k zlepšovaniu podmienok života Rómov na Slovensku.

Od roku 2001 je sídlom Katedry rómskej kultúry Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva.V roku 2005 sa Katedra rómskej kultúry premenovala na Ústav romologických štúdií. Hlavným poslaním je aj naďalej vychovávať novú rómsku inteligenciu a všetkých tých (bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť), ktorí majú o ponúkané študijné programy záujem. Neopomenuteľná je činnosť odborných zamestnancov Ústavu romologických štúdií v oblasti vedeckého výskumu a to nielen na národnej, ale i medzinárodnej úrovni. Od roku 2001 mali záujemcovia o štúdium možnosť študovať v programoch Sociálna práca so zameraním na rómske etnikum a Sociálna a misijná práca v rómskych komunitách. V týchto dvoch programoch sme pripravili pre výkon povolania v praxi celkovo 714 absolventov v bakalárskom a magisterskom stupni štúdia v dennej a externej forme. Mnohí z nich sa uplatnili ako zamestnanci štátnej, verejnej, súkromnej i mimovládnej sféry doma aj v zahraničí. Z mnohých pracovísk uvádzame Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Inštitút rómskej verejnej politiky, Rómsky vzdelávací fond na Slovensku a celý rad mimovládnych organizácií, združení a nadácií, ktorých cieľom je zlepšovať podmienky života obyvateľov vylúčených lokalít na Slovensku.

Od roku 2011 ponúka Ústav romologických štúdií študijný odbor Sociálne služby a poradenstvo, ktorý jenajaktuálnejšou podobou smerovania sociálnej pomoci ľuďom v núdzi. Vytvára na rozdiel od sociálnej práce možnosť dlhodobej, kontinuálnej sociálnej pomoci jednotlivcom, skupinám, komunitám, či celým rodinám. Sociálne služby a poradenstvo predstavujú cestu k zlepšovaniu sociálnej ochrany občanov, k stabilizácii spoločnosti, ktorej záleží na rozvíjaní kvalitného systému sociálnej starostlivosti. Celá škála sociálnych služieb a poradenstva, najmä vďaka novej úprave zákona 448/2008 o sociálnych službách upravuje a rozširuje sociálnu starostlivosť pre rôzne skupiny ľudí v celom rade typov sociálnych služieb. Dosiaľ absolvovalo toto štúdium 372 študentov/absolventov.

Želáme si, aby si Ústav romologických štúdií zachoval najmä svoj multikultúrny charakter, aby na ňom mohli študovať študenti zastúpení majoritou a všetkými národnostnými menšinami. Primárnym cieľom vzdelávacieho procesu bola a bude výchova k etnickej tolerancii a národnostnej znášanlivosti.

PhDr. Ivan Rác, PhD.
odborný asistent Ústavu romologických štúdií FSVaZ, UKF v Nitre

Učitelia v Maďarsku štrajkovali proti systému vzdelávania

Tisíce pedagógov podporovaných množstvom občianskych organizácií začali 15. marca v Budapešti už druhý tohtoročný masový protest proti systému vzdelávania v Maďarsku.

Učitelia sa v deň štátneho sviatku vypuknutia protihabsburskej revolúcie v rokoch 1848-49 zhromaždili popoludní na budapeštianskom Námestí hrdinov, odkiaľ sa vydali k budove parlamentu na Kossuthovo námestie.

Prvá demonštrácia za slobodu vzdelávania sa konala 13. februára taktiež na Kossuthovom námestí. Napriek nepriaznivému počasiu sa tam vtedy zišli tisíce demonštrantov. Následne 29. februára desaťtisíce rodičov podporili požiadavky učiteľov tým, že neposlali svoje deti do školy.

Protest zorganizovalo Hnutie Chcel by som učiť, ku ktorému sa pridalo vyše 70 občianskych organizácií. Organizátori požadujú slobodu vzdelávania a rokovania s vládou. Súčasne vyjadrujú solidaritu so zamestnancami verejnej správy, zdravotníctva, dopravy a sociálnej sféry, ktorí takisto žijú v neistote. Vláda podľa protestujúcich nemá záujem hovoriť o ich problémoch a o návrhoch na ich riešenie.

Otvorený list

Vlna nespokojnosti medzi maďarskými učiteľmi sa prejavila v januári tohto roku otvoreným listom pracovníkov miškoveckého gymnázia. Protesty sa následne rozšírili po celej krajine, ich obeťou sa stala štátna tajomníčka rezortu ľudských zdrojov zodpovedná za verejné školstvo Judit Czunyiová-Bertalanová, ktorá musela odstúpiť z funkcie. Vláda síce následne iniciovala niekoľko rokovaní, avšak tie zatiaľ neviedli k výsledkom.

Pedagógovia sú presvedčení, že vláda nie je ochotná meniť koncepciu verejného školstva. Okrem iného požadujú radikálne zníženie rozsahu učiva, zrušenie viazaného pracovného času, zabezpečenie väčšej nezávislosti škôl pri tvorbe vyučovacích metód, slobodu voľby učebníc a úpravu miezd takmer 50.000 pracovníkov v oblasti výchovy a vzdelávania.

"Tento protest nie je o mzdách, ale proti kvalite maďarského verejného vzdelávania, ktorá sa stále zhoršuje. Všetci vieme, že treba urobiť zmeny v systéme školstva, ale zmeny idú veľmi zlým smerom," povedal na demonštrácii 13. februára pre TASR Oliver Pilz z Miškovca, jeden z organizátorov demonštrácie.

Zdroj: TASR

Tisíce pedagógov podporovaných množstvom občianskych organizácií začali v utorok 15. marca 2016 v Budapešti už druhý tohtoročný masový protest proti systému vzdelávania v Maďarsku.
Zdroj: TASR/Ladislav Vallach

Školský autobus trochu inak

Nezvyčajné ostrovy Los Uros na jazere Titicaca sú vyhľadávanou turistickou destináciou. Každý rok ich navštevujú húfy turistov. Sú výnimočné nielen vďaka svojej polohe, zároveň lákajú návštevníkov tým, že ostrovy plávajú na jazere. Počet pôvodných obyvateľov sa síce postupne znižuje, na ostrovoch ich zostáva približne pár stoviek, ale počet turistov rastie.

Indiáni s čiernou krvou

Urovia predstavujú Indiánov, ktorí chceli žiť podľa vlastných predstáv na vlastnej pôde. Preto odmietli žiť v prístave, ale vybudovali si plávajúce ostrovy na jazere. Na týchto ostrovoch sa snažia viesť bežný život, stavajú si malé domčeky, varia, lovia ryby, vyrábajú suveníry, ktoré potom predávajú prichádzajúcim turistom. Z tých nakoniec aj žijú, sprevádzajú ich po Titicace a ukazujú im život na jazere. Legenda takisto hovorí, že Urovia majú čiernu krv a nepociťujú chlad, ktorý v noci prúdi zo studeného jazera.

Najdôležitejšia je trstina

Pre miestnych ľudí je trstina neodmysliteľnou súčasťou ich životov. Okrem toho, že tvorí základy všetkých plávajúcich ostrovov, používajú ju na stavbu domčekov, na výrobu lodí. Taktiež využívajú trstinu ako pokrm, konzumujú z nej dužinu a pripravujú si z nej aj čaj, ktorý pijú najmä pri zdravotných problémoch. Ryby a trstina preto tvoria hlavný zdroj potravy na plávajúcich ostrovoch.

Do školy na lodi

Aj keď sú Urovia samostatní, na ostrovoch školu nájdete len ťažko. Jedna tam nakoniec predsa len bola. Ďalšia škola je i v prístavnom mestečku Puno, do ktorého každé ráno vozia svoje deti na trstinových lodiach. Väčšinou ich loďkami prevážajú samotné matky. Do jednej lode sa nahrnie až okolo dvadsať školákov, ktorí veselo debatujú a nechajú sa unášať studenou Titicacou. Jedna z mám pritom „kormidluje“ a udáva smer nezvyčajného dopravného prostriedku. A toto sa opakuje každé ráno a zároveň aj každé poobedie.

Na plávajúcich ostrovoch je vždy živo, turisti prichádzajú každý deň.

Bežný dopravný prostriedok na Titicace - loď z rákosia, ktorá je plná detí.

Školáci tu nosia svoje pomôcky v školských taškách, ničím iným sa však na tých slovenských žiakov už nepodobajú. Nemajú mobily, moderné pomôcky a ani moderné oblečenie. Všetci sú oblečení veľmi podobne. Majú modré šaty, ktoré pripomínajú akúsi zaužívanú uniformu.

Žiadna škôlka

Na Titicace nepoznajú škôlky, predškoláci do nich totiž nechodia. Malé deti zostávajú s matkami na ostrovoch, hrajú sa medzi trstinou alebo pozorujú svoje mamy, ktoré vyrábajú a predávajú suveníry. Všetko sa naučia od svojich rodičov – pozorovaním a napodobňovaním toho, čo práve robia. Krúžky po vyučovaní alebo družinu na ostrovoch nemajú. Deti sa medzi sebou hrajú spoločne, vymýšľajú si svoje vlastné hry. Tí väčší pomáhajú pri výrobe a predaji suvenírov. Alebo len postávajú a pózujú turistom do fotoaparátov, za čo potom občas dostanú nejakú mincu.

Stále sa však usmievajú, vykrikujú a pobehujú okolo rodičov. Preto je na plávajúcich ostrovoch vždy veselo a živo. Detský krik a smiech sa ozýva ostrovmi a nesie sa po celej Titicace.

Martina Miksová

Deti nosia pestrofarebné oblečenie, ktoré vyrábajú ženy na ostrovoch. Všetci ostrovania majú radi výrazné farby.

Pár faktov o Los Uros

Jazero Titicaca je sladkovodné jazero, ktoré sa rozprestiera na hraniciach dvoch štátov – Peru a Bolívie. Leží vo výške viac ako 3 800 m.n.m. Má vulkanický pôvod. Na jazere žijú Urovia, pôvodní obyvatelia, pričom každý ostrov väčšinou obýva jedna rodina.

Plávajúce ostrovy Los Uros sú vyskladané z trstiny totor, ktoré musia obyvatelia pravidelne prekladať, pretože trstina vo vode hnije. Tento kolotoč sa neustále opakuje. Ostrovy sú pripevnené o dno jazera hrubými lanami, ktoré sa musia tiež pravidelne vymieňať. Údržba ostrova je dosť náročná, pretože plávajúce ostrovy si vyžadujú neustálu „rekonštrukciu“. Zaujímavosť je aj to, že na ostrovoch je zakázané používať sviečky. Kedysi mali na ostrovoch časté požiare, sviečky nakoniec kvôli tomu zakázali. Od vlády dostali osvetlenie, ktoré sa zapína po zotmení, majú tu aj solárne panely, ktoré im tiež zabezpečila vláda.

Kampaň so súťažou „som neNORMAlne fér“

V rovnakých situáciách sa často ocitnú rôzni ľudia s odlišnými možnosťami, potrebami a schopnosťami. Aký prístup vtedy zvoliť? Je správne voliť rovnaký prístup, rovnaké zaobchádzanie ku každému bez rozdielu, alebo je korektné aplikovať rovnocenný teda férový prístup s prihliadnutím na individuálne rozdiely? Je dôležité, aby o téme rovnosti a férovosti s deťmi a mládežou diskutovali ich rodičia, učitelia aj vychovávatelia, aby im tému objasnili a spoločne sa zamysleli nad reálnymi situáciami zo života - či sa v nich postupovalo v zmysle rovnakého prístupu alebo rovnocenného - férového prístupu. Občianske združenie Equity upozorňuje na tento problém a rozhodlo sa zorganizovať kampaň a súťaž „som neNORMAlne fér“ s podtitulkom Jedna NORMA pre všetkých nemusí byť vždy fér.

Záštitu nad podujatím prevzala verejná ochrankyňa práv JUDr. Jana Dubovcová. Kampaň podporia viaceré významné osobnosti v pozícii ambasádorov férovosti. Súťaž štartuje už koncom marca. Je určená deťom a mládeži od prvého stupňa až po maturitu, učiteľom, komunitným pracovníkom a vychovávateľom.

Rovnaký prístup, rovnaké zaobchádzanie (v angličtine equality z latinského slova aequalitas) v praxi znamená, že všetkým ľuďom sú poskytnuté rovnaké prostriedky. Ale tento prístup neberie do úvahy konkrétne podmienky každého človeka napr. sociálne, fyzické, psychické, vekové, etnické a pod. Rovnaký prístup je spravodlivý iba vtedy, ak sú ľudia voči ktorým ho uplatňujeme v rovnakej, porovnateľnej situácii. Rovnaký prístup k ľuďom, ktorí sú v nerovnakej, neporovnateľnej situácii často prináša nespravodlivosť.

Existuje aj iný pohľad na spravodlivé zaobchádzanie. Všetci ľudia sú si rovní, ale rovní neznamená rovnakí. Rovnocenný - férový prístup a zaobchádzanie (v angličtine equity, z latinského slova aequitas) berie do úvahy konkrétnu situáciu človeka v ktorej sa nachádza - sociálnu, fyzickú, psychickú, spoločenskú, intelektuálnu, rodovú, vekovú, etnickú. A tejto situácii prispôsobuje navrhované riešenia.

Vidiacemu stačí semafor, nevidiacemu doplníme zvuky

Za správne vyriešenie bezpečného prechodu cez cestu by sa mohlo považovať vybudovanie semafora. Svetelný semafor je k dispozícii rovnako pre každého, kto chce prejsť na druhú stranu. „Môže sa nám zdať, že je to spravodlivé a vyhovujúce riešenie pre všetkých. Nie je tomu tak. Zatiaľ čo vidiacemu človeku postačuje na bezpečný prechod cez cestu svetelný semafor, nevidiacim je potrebné zabezpečiť semafor so zvukovou signalizáciou,“ povedala predsedníčka OZ Equity RNDr. Lýdia Šuchová. V rôznych situáciách je preto správne hľadať riešenie založené na rovnocennom (férovom) prístupe, postupe a komunikácii.

Priama a nepriama diskriminácia

Antidiskriminačný zákon hovorí, že priama diskriminácia je konanie alebo nekonanie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii - napríklad nevezmem do športového oddielu dieťa, pretože je rómske. Nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou - napríklad určíme podmienku, že do letného tábora prijmeme iba tie deti, ktoré rodičia privezú autom. Na zabezpečenie rovnosti príležitostí v praxi a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania možno prijať osobitné vyrovnávacie opatrenia. „Ľudia majú zmysel pre spravodlivosť. Vnímajú spravodlivosť aj nespravodlivosť. Som presvedčená o tom, že ak by sme sa opýtali, aký svet si prajeme, odpoveďou by bolo, že spravodlivý. Ľudia chcú byť čestní, objektívni, nechcú druhým krivdiť, ale ani nikoho zvýhodňovať na úkor iných. V práci ombudsmanky sa stretávam s tým, že ľudia sú úprimne presvedčení o tom, že spravodlivosť v spoločnosti dosahujeme tak, že sa ku každému správame rovnako, inými slovami že ku každému uplatňujeme rovnaký prístup. Ale je to tak? Je rovnaký prístup ku každému vždy recept na správne, spravodlivé a dobré zaobchádzanie?,“ zdôraznila pre Učiteľské noviny dôležitosť rovnocenného prístupu k ľuďom ombudsmanka J. Dubovcová.

Súťaž „som neNORMAlne fér“ – o čo ide?

Zmyslom súťaže je upriamiť pozornosť detí, mladých ľudí a ich pedagógov na vnímanie férovosti a spravodlivosti v riešení situácií bežného života. Je dôležité, aby o téme rovnosti a férovosti a tiež rozdieloch medzi nimi s deťmi a mládežou diskutovali rodičia a pedagógovia. Aby im tému objasnili a spoločne sa zamysleli nad reálnymi situáciami zo života. Či sa v nich postupovalo v zmysle rovnakého prístupu alebo rovnocenného/ férového prístupu. Nosnou témou súťaže je slogan: Jedna NORMA pre všetkých nemusí byť vždy fér - „Zažil som to tiež...“ Deti, mládež (jednotlivci aj kolektívy) a pedagógovia sa majú zamyslieť nad vlastnými skúsenosťami s rovnakým a rovnocenným/férovým prístupom. Na príklade situácie, ktorú poznajú, majú zvážiť, či sa v nej postupovalo správne. Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci a študenti vo viacerých vekových kategóriách a tiež pedagógovia. Názory a postrehy učiteľov, vychovávateľov sú pre organizátorov súťaže mimoriadne cenné. Deti a mládež budú môcť súťažiť v rôznych formátoch – výtvarné práce, fotografie, trojrozmerné objekty, videozáznamy, zvukové záznamy, literárne texty, didaktické hry a ďalšie. Pedagógovia môžu do súťaže poslať text s názorom alebo aj učebné postupy, ktoré danú tému sprístupnia deťom. Podrobnosti a pravidlá súťaže nájdete po jej vyhlásení 31.3.2016

Z letného tábora Black and White. *Zdroj: Equity*

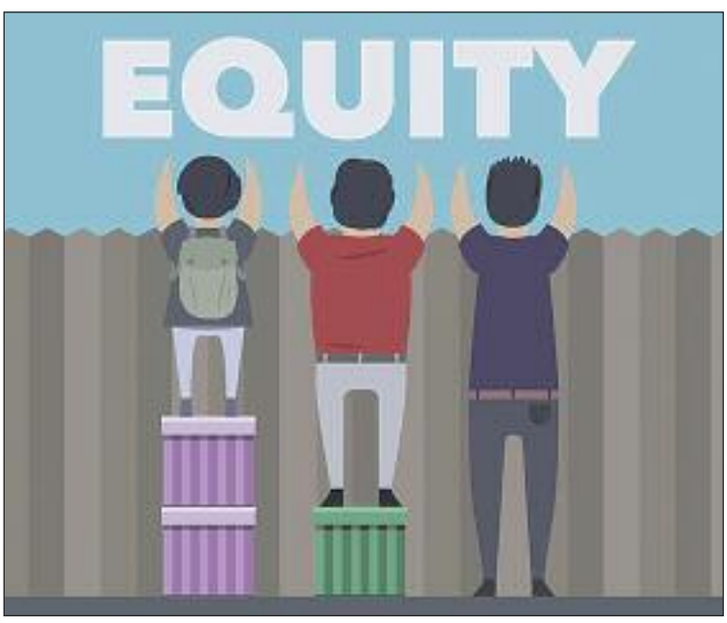

- rovnocenný prístup neznamená rovnaký

na www.somfer.sk. Súťažné práce bude možné zasielať do 28.5.2016. Vyhlásenie a odovzdanie cien víťazom a ich pedagógom sa uskutoční v druhej polovici júna 2016. Pre víťazov sú pripravené smartfóny, dátové a internetové paušály, softvér, knihy, športové potreby a ďalšie zaujímavé ceny.

Slávnostné odovzdávanie cien bude spojené s návštevou Slovenského národného divadla. Porota udelí aj špeciálnu cenu, ktorou bude let balónom.

Každý by mal dostať šancu (aj opakovane)

Poslaním Equity je podpora znevýhodnených skupín obyvateľov, najmä tých, ktorí žijú v podmienkach extrémnej chudoby. Občianske združenie presadzuje, aby mal každý možnosť uplatniť sa a orientovať svoj život k lepšiemu bez ohľadu na to, kde a ako začínal. „Veríme, že každý má právo na opravu, nový začiatok a chápeme, že sú situácie, kedy je potrebné poskytnúť takúto šancu aj opakovane.

Považujeme rozdielnosť ľudí v zmysle ich pôvodu, farby pleti, jazyka, vzdelania, kultúry, náboženstva, ekonomickej situácie za príležitosť na vzájomné spoznávanie sa, za pozitívny aspekt života, ktorý prináša radosť, obohatenie a zároveň stimuluje tvorivosť," poukázala na ciele L. Šuchová. Občianske združenie v spolupráci so súkromnými darcami poskytuje štipendijný program pre deti a mládež, ktoré žijú v nevyhovujúcich podmienkach, v dôsledku čoho majú nedostatok financií na to, aby sa mohli vzdelávať.

Štipendiá nielen pre mimoriadne talenty

Udeľovanie štipendií prebieha výlučne na individuálnom princípe, kedy sa na základe osobného spoznania dieťaťa a prostredia v ktorom žije, určí či si štipendium zaslúži a či má dostatok vôľe na dosiahnutie svojho stanoveného cieľa.Žiak alebo študent je potom v kontakte s Equity a na týždennej báze informuje o svojich výsledkoch. Občianske združenie mu poskytuje individuálnu pomoc, ale aj kontrolu. „Štipendiá nie sú zamerané na podporu mimoriadne talentovaných, ale sú určené tým mladým ľuďom, ktorí aj napriek ťažkej situácii majú vôľu a odhodlanie v živote niečo dosiahnuť, vyštudovať alebo sa vyučiť a neskôr si poctivou prácou zarábať na živobytie," spresnila formu štipendií predsedníčka OZ Equity. V priebehu niekoľkých rokov mali dvoch štipendistov – vysokoškolákov, osem stredoškolákov, viacero žiakov základných škôl a tiež tínedžerov po skončení ZŠ. „Podpora týchto detí a mladých ľudí je rôzna - priame financovanie, ale aj materiálna pomoc, úhrada poplatkov za ZUŠ, doučovanie, komunikácia so školami, konzultácie, poradenstvo a hlavne obyčajné ľudské vzťahy priateľstva a záujem o nich," vysvetlila L. Šuchová.

Letné tábory Black and White a Noc výskumníkov

Vďaka spolupráci Eguity so Slovenskou agentúrou pre výskumné a vývojové aktivity sa od roku 2010 podarilo každý rok priniesť Noc výskumníkov aj tým, ku ktorým bežne vedci neprichádzajú. S deťmi sa stretli napríklad v Šumiaci, Moldave nad Bodovou, Kremnici, Starej Ľubovni, v Muránskej Dlhej Lúke, Jelšave, Spišskom Podhradí, Plaveckom Štvrtku, Kežmarku, Stráňach pod Tatrami. Žiaci sa mali možnosť zoznámiť s tajomstvami paleontológie, geológie, chémie, fyziky, etnológie. Na podujatiach je vždy spontánna atmosféra a deti sú pyšné, že sa stávajú súčasťou celoeurópskeho podujatia.

Pre sociálne znevýhodnené deti a mládež žijúcu napríklad v rómskych osadách, ale aj pre ich nerómskych kamarátov je určený letný tábor Black and White, ktorý sa vďaka finančnej podpore z Vianočného bazára chalaňov opäť uskutoční počas letných prázdnin v Banskej Štiavnici.

Program týždenného pobytu bude nabitý zábavou, poznaním, kultúrou, športom a prírodou. Equity získalo ocenenie Roma Spirit 2015 v kategórii mimovládna organizácia.

„Ocenenie sme získali práve za organizovanie táborov. Ďakujeme všetkým priateľom a priaznivcom za ich podporu a pomoc deťom v tábore. Školy môžu už teraz deti motivovať, že ak sa budú snažiť, navrhnú ich na pobyt v letnom tábore," dodala L. Šuchová.

Milica Šarmírová

Kampaň podporil Matej Tóth, majster sveta v chôdzi, ktorého podržali učitelia

Fair play v športe, ale aj v živote, je pre mňa jeden z pilierov životných hodnôt. Bol som tak vychovávaný a snažíme sa tak vychovávať aj naše deti. Preto som veľmi rád, že som bol oslovený a stal sa ambasádorom férovosti. V živote sa mi veľakrát potvrdilo, že tvrdou prácou a čestnosťou sa dá dopracovať k veľkým úspechom a spokojnosti. Možno nie hneď a stane sa, že život nehrá fér, ale po určitej dobe sa vytrvalosť a prekonanie prekážok opláca a človek si až následne uvedomí, že aj tie „nefér" veci a možno chvíľkové neúspechy, malé neprávosti, mali význam.

Aj keď šport nepatrí medzi oblasti ľudského bytia, kde ide o život (aspoň ja to tak beriem), pokúsim sa vysvetliť svoj postoj práve na ňom, keďže mi je najbližší. Podmienky na šport sú na Slovensku veľmi individuálne. V podstate veľa závisí od jednotlivých zväzov alebo klubov a hlavne od podpory rodičov. Najlepšie podmienky majú prirodzene najúspešnejší. Problém je, že vypracovať sa na úroveň svetovej špičky a dosahovať skvelé výkony chce veľmi kvalitné podmienky (v dnešnej dobe hlavne veľa financií). Ale systém je nastavený tak, že kvalitné podmienky dostanú len tí najlepší. A tu sa kruh uzatvára. Do systému podpory sa nedostanete bez úspechu a k úspechu sa nedostanete (až na pár výnimiek) bez podpory. A tu prichádza na rad equity - pomôcť športovcom s potenciálom, nasadením a chuťou do tvrdých tréningov, aby sa do tohto kruhu dostali. O to sa snažím aspoň v malej miere.

Ja mám podmienky na šport vynikajúce. Po úspechu na majstrovstvách sveta ešte lepšie, v podstate mám všetko, čo k športu potrebujem a niekedy aj viac. A práve to je pre mňa priestor ako sa zachovať fér a pomôcť kolegovi, ktorý musí trénovať už v zničených teniskách, alebo absolvovať sústredenie bez trénera, či fyzioterapeuta. Keď sa ma pýtajú, ako mi to môžu vrátiť, moja reakcia je vždy rovnaká. Nepotrebujem nič, ale keď raz ty budeš mať viac ako iní a budeš im môcť pomôcť, urob to. Aj mne sa v živote stalo, že som vybočoval z normy, ale podržali ma učitelia. Keď som bol dieťa, bol som dosť pri sebe. Nehovorím, že som bol tučný, ale ani nie ideál atletického talentu. Už na prvom stupni ZŠ sa mi vysmievali, že som prasa. Dnes už by tomu asi nikto ani neveril. Keď sme ako štvrtáci robili talentové príjmačky do triedy zameranej na atletiku (od 5. roč. ZŠ), so svojou postavou som sa nemal šancu presadiť medzi „atletickými talentmi". Do tej triedy (a de facto aj na atletickú dráhu) som sa dostal len kvôli tomu, že som chodil na danú školu od 1. ročníka a prihovorili sa za mňa učitelia, ktorí ma učili na prvom stupni, že aj keď nepatrím medzi najlepších, tak mám šancu sa vypracovať.

Foto: O2

Detský divák je náročný, ale aj veľmi úprimný

Občianske združenie Harmonia Seraphica z Bratislavy už 10 rokov organizuje výchovné koncerty a hudobno-výchovné predstavenia pre deti a mládež. Od roku 2006 uvádzajú skrátené a veku divákov prispôsobené verzie slávnych svetových opier po celom Slovensku. Žiaci majú jedinečnú príležitosť vidieť operu zblízka v školskej telocvični, v aule,či vo väčšej triede, alebo v najbližšom kultúrnom dome a nemusia pritom cestovať za operou do neraz i vzdialenejšieho mesta. Položili sme preto niekoľko otázok iniciátorovi a režisérovi projektu Mgr. art. Jaroslavovi Pehalovi, aké sú jeho skúsenosti s detským divákom a s vnímaním operného žánru detským publikom.

Donizettiho Nápoj lásky je bláznivá talianska opera nielen pre "talianske deti" o nesmelom mládencovi Nemorinovi zaľúbenom do krásnej Adiny a o mastičkárovi Dulcamarovi, ktorý sa pomocou "nápoja lásky" snaží pomôcť nešťastnému mládencovi. Čo sa naozaj ukrýva za "nápojom lásky" sa dozviete počas predstavenia plného humoru a slnkom prežiarenej talianskej hudby.

Cyklus hudobno-výchovných predstavení pre deti, ktorý aktuálne ponúkame vo verziách pre základné, materské, ale aj pre stredné školy, má názov „Opera nás zabáva", a to predovšetkým preto, že prezentujeme operu deťom veselou, zábavnou a veku primeranou formou. Aj v opernom svete dnes už neplatí, že opera je umenie nudné, statické. Modernizujú sa inscenačné prístupy, vyhľadávajú sa speváci, ktorí zaujmú nielen hlasovými dispozíciami, ale aj výzorom a hereckými schopnosťami. To isté sa usilujeme aplikovať aj v našich predstaveniach pre deti, aby ich prvý kontakt s operným umením neodradil, ale zaujal a motivoval.

Vaše predstavenia trvajú 45 minút, čo je časovýrámec jednej vyučovacej hodiny. Akým spôsobom vyberáte vhodné tituly a ako ich skracujete za účelom výchovného predstavenia?

Snažíme sa vyberať opery, ktoré sú už vo svojej pôvodine napísané ako komické, prípadnemajú rozprávkové motívy. Zároveň nám ide aj o to, aby to boli tituly svetoznáme, teda také, o ktorých sa deti učia aj na hodinách hudobnej výchovy. Patrí k nim napríklad Mozartova Čarovná flauta –rozprávkový príbeh o sile lásky a večnom boji dobra a zla, alebo najznámejšia česká opera Predaná nevesta od Bedřicha Smetanu. Z pôvodne vyše trojhodinových opier vyberáme tie najznámejšie hudobné čísla, pričom sa usilujeme zachovať základnú dejovú líniu príbehu.

Aké sú Vaše skúsenosti s motiváciou detí, ako sa Vám darí získať si pozornosť detského diváka?

Okrem vhodnosti vybraného titulu je pre nás alfou a omegou zrozumiteľnosť slova, preto opery uvádzame v slovenskom jazyku. Jedinou výnimkou je Predaná nevesta, ktorúspievame v origináli – v češtine, doplnenúsprievodným slovom v slovenskom jazyku. Naše predstavenia spravidla vždy uvádzamehovoreným slovom, ako aj hovorenými dialógmi postáv. Dôležitá je dynamika hereckej akcie postáv, vtiahnutie detí do deja a priama integrácia detí do diania na javisku. Detský divák je náročný, ale zároveň aj veľmi úprimný. Hneď Vám dá pocítiť, či ho vec zaujíma, alebo nie. Hneď ako vypnete na chvíľku z plného nasadenia hereckej práce, ihneď to pocítite na ich nepozornosti. Z tohto dôvodu angažujeme výlučne mladých profesionálne školených speváckov, ktorí sú buď ešte študentmi konzervatórií a vysokých hudobných škôl, alebo sú to mladí začínajúci umelci,alebo hudobní pedagógovia so schopnosťou osloviť a zaujať detské publikum.

Najznámejšia česká komická opera B. Smetana Predaná nevesta, ktorá napriek tomu, že nedávno oslávila už svoje 150. "narodeniny", nestráca na svojej aktuálnosti ani dnes, v dobe, keď peniaze znamenajú "všetko". Veselé melódie ľudového – až tanečného charakteru ako napr. "Znám jednu dívku, ta má dukáty" sú pospájané hovoreným slovom .

Vaše občianske združenie už 10 rokov ponúka predstavenia, ktoré sa uskutočňujú formou tzv. cestujúceho putovného divadla. Aké sú základné rozdiely medzi Vaším predstavením v škole a medzi operným predstavením pre deti napríklad v Slovenskom národnom divadle?

Argumentom číslo jeden je dostupnosť. Formou cestujúceho operného divadla dokážeme operu zahrať doslova všade: na školskej chodbe, v telocvični, v aule, vo väčšej triede, alebo v najbližšom kultúrnom dome, je jedno, či vo väčšom meste, alebo aj v najmenšej obci. Samozrejme aparát kulís a rekvizít musí byť skladný, ľahko montovateľný, aby sa všetko zmestilo do jedného auta a dalo sa prichystať v priebehu 15-20 minút. Pravdaže nechceme konkurovať štátnym divadlám, návšteva opery je určite sama o sebe výnimočným zážitkom, no nie každá škola si môže dovoliť výlet za operou do Bratislavy, Košíc alebo Banskej Bystrice. Hodnotenia pedagógov zo škôl, ktoré sme navštívili, svedčia o tom, že naša verzia Čarovnej flauty zaujala detioveľa viac ako detské predstavenie v Opere SND, pretože my Mozarta spievame po slovensky a najmä zblízka:deti si po predstavení môžu naše divadlo doslova „ohmatať", sledovať ako sa pripravujeme, ako staviame a rozoberáme scénu, majú možnosť spoluúčinkovať na predstavení a sú oveľa viac integrované do deja ako v tme veľkej sály „ozajstného" divadla.

Čo máte momentálne v aktuálnom repertoári, ako a kde si môže škola Vaše predstavenie objednať?

V aktuálnom repertoári máme poprispomínanej Čarovnej flaute W. A. Mozarta a Smetanovej Predanej nevesty ešte komickú operu talianskeho skladateľa Gaetana Donizettiho Nápoj lásky. Fotografie z predstavení, ako aj základné informácie nájde záujemca na našej webovej stránke www.detskaopera.sk, alebo sa môže informovať telefonicky na čísle 0918 497 237. Vďaka spolupráci s Hudobným centrom – organizáciou Ministerstva kultúry SR, ktoré akreditovalo naše programy a prispieva na nich aj finančne, je možné pozrieť si predstavenie za výhodných podmienok 1,50 eura na žiaka, minimálne však 100 eur za jedno predstavenie. Akceptujeme aj kultúrne poukazy MK SR.

Detská opera Harmónia

Aké zmeny priniesla inovácia štátnych vzdelávacích programov pre gymnáziá 2

Inovácia štátnych vzdelávacích programov pre gymnáziá sa rovnako ako v prípade základných škôl týkala troch okruhov:
1. časovej dotácie, 2. štruktúry vzdelávacích štandardov, 3. formulácie výkonu a vymedzenia obsahu.

1. Časová dotácia
Zásadnou zmenou v rámci inovácie bolo vytvorenie RUP pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom.

Gymnázium s osemročným vzdelávacím programom	
RUP 2011	RUP 2015
RUP pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom tvorili: - RUP pre gymnázium s osemročným štúdiom s vyučovacím jazykom slovenským (1. až 4. ročník) - RUP pre gymnáziá so štvorročným a osemročným štúdiom s vyučovacím jazykom slovenským (5. – 8. ročník)	nový RUP pre gymnázia s osemročným štúdiom s vyučovacím jazykom slovenským (1. až 8. ročník)

Zmena v RUP pre gymnáziá so štvorročným vzdelávacím programom sa týkala: • úpravy časovej dotácie jednotlivých vyučovacích predmetov, • poznámkovej časti RUP.

Úprava časovej dotácie jednotlivých vyučovacích predmetov

Vzdelávacia oblasť	Povinný vyučovací predmet	Počet hodín za 1. – 4. ročník	
		RUP 2011	RUP 2015
Jazyk a komunikácia	Prvý cudzí jazyk	16	14
	Druhý cudzí jazyk	8	12
Matematika a práca s informáciami	Matematika	11	12
Umenie a kultúra	Umenie a kultúra	4	2

RUP ZŠ	RUP pre gymnázia s osemročným štúdiom
Na 2. stupni ZŠ mala škola povinnosť ponúknuť žiakom druhý cudzí jazyk. Ti si ho ale nemuseli zvoliť.	Vybrať sa dá z uvedených jazykov: anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk a taliansky jazyk.

Úprava poznámkovej časti RUP
Zmeny v poznámkovej časti sa týkajú hlavne rozdelenia tried na skupiny na každej hodine v predmetoch prvý cudzí jazyk, druhý cudzí jazyk, informatika, etická výchova, náboženská výchova, náboženstvo, telesná a športová výchova a na hodinách, ktoré majú charakter laboratórnych cvičení, praktických cvičení a projektov. Trieda sa na jednej hodine v týždni v jednom ročníku za celé štúdium delí na skupiny v predmetoch fyzika, chémia, biológia, matematika. Ak to organizácia vyučovania na danej škole dovoľuje, môžu byť tieto delené hodiny rozvrhnuté aj do dvoch (príp. viacerých) ročníkov. Napr. fyzika má v rámcovom učebnom pláne za celé štúdium 5 hodín týždenne, pričom jednu z nich bude mať delenú. Škola môže určiť, že v prvom ročníku z 33 hodín za rok bude delených 16 hodín, zvyšné delené hodiny budú v druhom ročníku. Záleží na tom, ako si vyučujúci naplánuje aktivity vo vyučovacom procese. Takéto delenie uvedie škola v poznámkach k učebnému plánu. Delenie na skupiny je pri minimálnom počte 24 žiakov v triede. V predmete informatika môže byť v skupine najviac 15 žiakov. Uvedené usmernenie platí aj pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom v školách s vyučovacím jazykom slovenským.

2. Štruktúra vzdelávacích štandardov
Vzdelávacie štandardy jednotlivých vyučovacích predmetov prešli štrukturálnou zmenou, ktorá koncepčne nadviazala na zmeny realizované už vo vzdelávacích štandardoch základnej školy.
Zjednotenie štruktúry vzdelávacích štandardov v rámci jednotlivých stupňov vzdelávania prinieslo
• sprehľadnenie dokumentu, • zmenšenie rozsahu, • zjednotenie uvádzania cieľov a charakteristiky predmetov, • sprehľadnenie uvádzania výkonového a obsahového štandardu.
Zásadnou zmenou, ktorá sa realizovala aj v koncepcii vzdelávacích štandardov pre gymnáziá bolanadradenosť výkonového štandardu obsahovému.

3. Formulácia výkonu a vymedzenie obsahu
Myšlienka prechodu od obsahového k výkonovému štandardu vytvorila základný rámec formovania vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety. Výkonový štandard konkretizuje ciele predmetu v ucelenom systéme kognitívne odstupňovaných požiadaviek na žiaka. Učiteľa pritom neobmedzuje v stanovovaní ďalších cieľov, ktoré považuje vzhľadom na aktuálnu úroveň vedomostí a myslenia žiakov v jeho triede za vhodné.

ŠVP	ŠVP
komplikovaný jazyk dokumentu	zjednodušený jazyk dokumentu
kvantitatívne rozsiahle dokumenty	zostručnené a prehľadnejšie dokumenty
výkon je úzko zviazaný s vyučovacím obsahom	výkon je formulovaný rámcovo

Napĺňanie samotných výkonov je špecifikované prostredníctvom obsahového štandardu, ktorý vymedzuje základné učivo.

Zmeny na úrovni niektorých vyučovacích predmetov
Zásadné zmeny sa realizovali hlavne v predmetoch:
Slovenský jazyk a literatúra
• posilnenie pozície kompetencií a samotného výkonu, • podpora činnostne zameraného prístupu, • základný cieľ – obsahovo pochopiť, štrukturálne analyzovať, významovo interpretovať, esteticky prežiť a zhodnotiť text, pričom postup naplnenia jednotlivých výkonov je plne v kompetencii učiteľa, • aplikačný kontext sa stáva dominantný v súvislosti s požiadavkou, že cieľom vyučovania predmetu slovenský jazyka a literatúra nie je len teoretické, ale najmä praktické ovládanie jazyka, • rámcovo formulovaný výkonový štandard – umožňuje učiteľovi uplatňovať väčšiu mieru metodickej a didaktickej slobody, • nové vymedzenie predmetových kompetencií pre literárnu zložku predmetu, • zmena v možnostiach radenia výkonov a vzdelávacieho obsahu v rámci osobného plánovania učiteľa podľa jeho požiadaviek a osobných preferencií s podmienkou zachovania základnej myšlienky vyučovania literatúry, ktorou je odklon od výkladu, • aktualizácia niektorých pojmov, ako napr. odstránenie doplnku, spresnenie niektorých pojmov – nespoľahlivosť v rozprávaní a pod., • zmena v zozname Štandardizovaných autorov a literárnych diel

Cudzie jazyky
• precizovanie citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky, • aktualizácia vybraných pojmov, • jasné vyznačenie povinných a odporúčaných častí vzdelávacieho štandardu, • zaradenie časti lexika (okrem vyšších úrovní ruského jazyka) medzi odporúčané, nie povinné súčasti inovovaného vzdelávacieho štandardu, • v anglickom jazyku došlo napríklad k zaradeniu niektorých odporúčaných kompetencií medzi ostatné kompetencie rozvíjajúce sa na komunikačných úrovniach B1 a B2; k revízii a aktualizácii niektorých interakčných schém, • v nemeckom jazyku došlo k prehodnoteniu slovnej zásoby a jej prispôsobeniu jednotlivým úrovniam na základe Profile Deutsche, • v nemeckom a ruskom jazyku pribudli na úrovniach B1 a B2 kompetencie, ako napríklad vyjadriť svoju schopnosť; korešpondovať; telefonovať, • v románskych jazykoch sa preformulovali, zostručnili alebo zjednotili niektoré charakteristiky diskurznej a interkultúrnej dimenzie.

Matematika
• zväčšenie rozdielu medzi „nematuritnou“ a „maturitnou“ matematikou a s tým súvisiaci posun vo formulácii cieľov vyučovania matematiky, • odklon od zvyšovania výpočtovej zručnosti a automatizácie výpočtov k objavovaniu, pochopeniu a aplikácii získaných poznatkov pri riešení úloh.

Občianska náuka – časť filozofia
• odklon od tradičného poňatia filozofie ako dejín filozofie smerom k pochopeniu, čo je filozofia, k čomu je dobrá, • cieľ – oboznámenie sa s rôznymi spôsobmi filozofického uvažovania o zmysle ľudského života a jednotlivých problémoch nastolených filozofiou (ako pravda, sloboda a pod.) a na ich základe si formovať vlastný názor na svet, • posun obsahu a spôsob výučby filozofie smerom k chápaniu filozofie ako nástroja kritického myslenia, logického uvažovania a pochopenia vecí a javov v súvislostiach.

Telesná výchova
• precíznejšie a jasnejšie formulované štandardy, • detailnejšie špecifikovaný požadovaný výkon, • obsahový štandard ponúka väčšiu variabilitu aktivít.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

Urobme si náramok na ruku

V predchádzajúcich vydaniach Učiteľských novín sme sa zamerali na nápady a návody ako skrášliť triedu, či zabaviť na výtvarných krúžkoch menších žiakov. V tomto vydaní Vám ponúkame návod na krásny, drevený náramok zdobený podľa vlastného gusta, tentokrát skôr určený pre väčších žiakov. V šperkovnici každej tínedžerky bude predstavovať jedinečný módny kúsok.

Čo budeme potrebovať?
• drevený náramok na ruku (možno použiť aj starý, ktorý sa nám už nepáči prípadne plastový) • lepidlo na servítkovú techniku • štetec na servítkovú techniku (má jemnejšie štetiny ako obyčajný štetec) • klasický štetec • nožnice • vodou riediteľný lak • akrylová farba • servítka so zaujímavým motívom • nožnice • fén • jemný brúsny papier • orezávatko na papier

Ideme tvoriť:
• Odstrihneme si pás servítky cca o 1cm širší než je hrúbka náramku. Servítka sa skladá z viacerých vrstiev. Niekedy z troch niekedy dokonca zo štyroch .

• Usilujeme sa opatrne oddeliť spodné vrstvy od vrstvy servítky, na ktorej je motív. Zostane nám veľmi jemná polopriehľadná vrstva servítky s motívom, ktorý ideme použiť.
• Používame lepidlo na servítkovú techniku, ktoré si môžeme kúpiť v papiernictve, alebo v kreatívnych potrebách.
• Postupne vzor lepíme na náramok.
• Prebytočný okraj zahýbame, neskôr ho prebrúsime brúsnym papierom a odtrhneme alebo orežeme

• Nanesieme vrstvu lepidla na drevený náramok. Približne ako na obrázku. Lepidlo nanesené na náramok nám slúži na prvotné zachytenie tenkej vrstvy servítky, aby sa nám nešmýkala dole z náramku pri ďalšom kroku.
• Priložíme motív servítky na lepidlo a jemným štetcom určeným na servítkovú techniku (pri kúpe v papiernictve vám poradia, ktorý štetec je vhodný na servítkovú techniku) nanášame lepidlo vhodné na servítkovú techniku. V podstate toto lepidlo sa od ostatných líši tým, že má jemnú konzistenciu, takže nám servítku pri nanášaní jemným štetcom nepotrhá.

• Pokračujeme v lepení servítky po obvode náramku. Snažíme sa lepidlo jemne nanášať od stredu do obidvoch strán.

zdobený servítkovou technikou

● Keď máme náramok asi tak do polovice oblepený servítkou pomôžeme si fénom a lepidlo na servítke osušíme. Robíme to preto, aby sme mohli pokračovať v druhej polovici lepenia a mali sme si ako chytiť náramok do ruky. Keby bolo lepidlo mokré, mohli by sme si zničiť už nalepenú servítku.

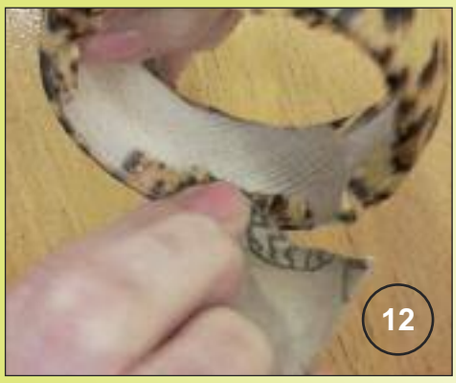

● Obvod náramku prebrúsime jemným brúsnym papierom. Potom sa nám podarí opatrne odtrhnúť prebytočnú servítku. Poprípade si môžeme pomôcť orezávatkom na papier.

● Aby náramky pekne vyzerali, leskli sa a aby sme na nich servítku a spodnú farbu lepšie zafixovali tak ich nakoniec natrieme niekoľkými vrstvami vodou riediteľného lesklého alebo matného laku. Po každej vrstve si pomôžeme fénom, aby sme skrátili dobu čakania na schnutie laku.

● Takýmto jednoduchým spôsobom si môžeme vyrobiť aj zo starého náramku pekný nový, ktorý sa nám bude hodiť k oblečeniu prípadne môžeme náramok darovať - Deň matiek sa pomaly blíži.

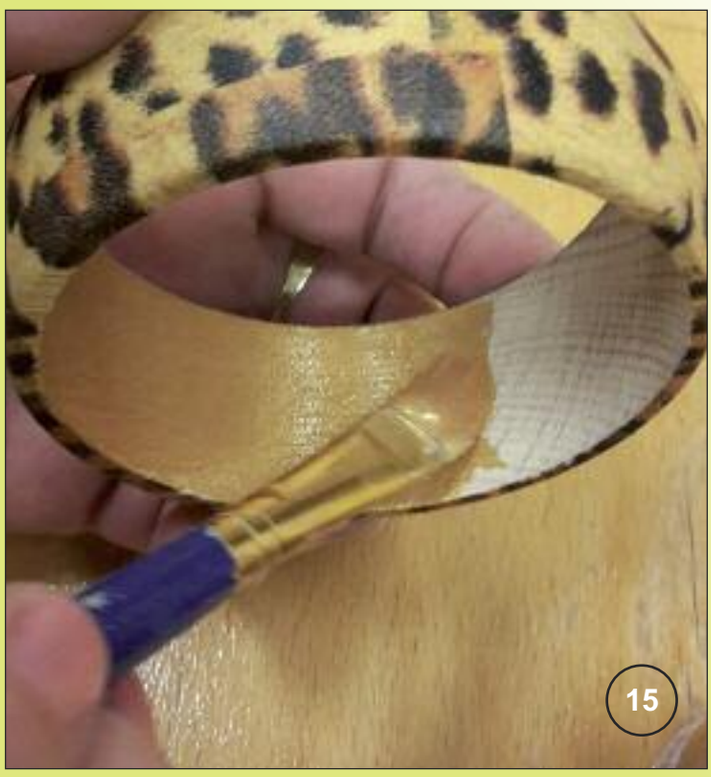

● *Vnútornú stranu náramku namaľujeme akrylovou farbou. Vyberieme si takú farbu, ktorá sa nám bude hodiť k motívu servítky. (natierame klasickým štetcom)*

Postup pre Vás pripravili:
Mgr. Klaudia Duchoňová a Anna Svátková

DETSKÁ OPERA HARMÓNIA

Opera nás zabáva

cestujúce operné divadlo pre deti a mládež

hudobné centrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Vedeli ste, že...

- opera nemusí byť len vážnym žánrom?
- že za operou nemusíte cestovať a opera môže prísť aj priamo k Vám a Vašim žiakom?
- že operu je možné predviesť aj pútavým a detskému veku primeraným spôsobom?
- že sú tu mladí speváci, absolventi Konzervatórií a VŠMU, pre ktorých spievať a hrať deťom je radosťou?

Výchova k hudbe a výchova hudbou

Dajme deťom šancu nahliadnuť do tajomného sveta opery a hudobného divadla zblízka. Uvádzame skrátené a veku divákov prispôsobené verzie slávnych svetových opier v podaní mladých profesionálnych speváckov. **Koncepcia cestujúceho hudobného divadla** dáva možnosť odohrať naše predstavenia doslova všade: v kultúrnom dome, v telocvični, vo väčšej triede, aule a pod. Vďaka spolupráci s Hudobným centrom Vám naše predstavenia ponúkame **za výhodnú cenu 1,50.- Eura na žiaka** (minimálne vstupné za jedno predstavenie je 100.- Eur (pri účasti 66 žiakov a menej) – akceptujeme *kultúrne poukazy MK SR*

V aktuálnej ponuke:

Čarovná flauta
W.A.Mozart
Najzaujímavejšia opera zázračného dieťaťa zo Salzburga už 225 rokov kráľuje operným javiskám sveta.

Nápoj lásky
G.Donizetti
Bláznivá talianska opera o láske a o tom, čo všetko dokáže šumienka.

Predaná nevesta
B.Smetana
Svetoznáma česká opera poteší každého veselou hudbou a komediálnym dejom.

Učiteľské noviny * Periodikum o školstve a vzdelávaní * Vydáva: Učiteľské noviny, o. z. * **Adresa a sídlo redakcie:** Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava * **IČO vydavateľa:** 42 418 089 * **Šéfredaktorka:** Mgr. Martina Miksová, mobil: 0948 038 354, e-mail: miksova@ucn.sk * **Redaktorka:** RNDr. Milica Šarmírová * **Štatutárny zástupca:** Mgr. Martina Miksová * **Facebook:** www.facebook.com/ucitelskenoviny * Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok príspevku a vykonať v rukopise potrebné štylistické a ďalšie úpravy tak, aby sa nestratil význam a obsah príspevku. Redakcia môže rozhodnúť aj o nezaradení príspevku na publikovanie. Redakcia sa nemusí stotožňovať s obsahom a názormi prezentovanými v príspevkoch * Majiteľmi ochrannej známky Učiteľské noviny sú OZPŠaV SR a MŠVVaŠ SR. Za štylistickú a jazykovú úroveň príspevkov zodpovedajú ich autori, v redakcii príspevky neprechádzajú jazykovými korektúrami * Učiteľské noviny sa distribuujú zadarmo * **Periodicita vydávania:** mesačne s výnimkou letných prázdnin * **Zadané do tlače:** 21. marca 2016 * **Registračné číslo** MK EV 5217/15 ISSN 0139-5769.